

יה"ל 5771
כסלו
תשע"א

קובץ לחיזוק ההתקשרות

חג החנוכה

יוצא לאור ע"י
תלמידי ישיבת
"תומכי תמימים ליובאוויטש המרכזית"

770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות ושבעים ואחת לבריאה

פתח-דבר

אחינו תלמידי התמימים,
שלום וברכה!

בעמדנו בימי החנוכה דהאי שתא, שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זצוקלל"ה נבג"מ זי"ע, הננו בזה להגיש בפני תלמידי התמימים ואנ"ש בכל קצוי תבל את הקובץ הנוכחי (יא - לח), הכולל:

א. המנורה **במושנת רבינו** - מאמר המבאר את ייחודיותה של המנורה והנר המערבי שבה, בתורתו של רבינו. המאמר נכתב ע"י הרה"ח ר' **מנחם מענדל** ש"י **רייצעס**, תודת המערכת נתונה לו בזה.

ב. 'חנוכה געלט' - בשנים הראשונות פתח הרבי במנהג מיוחד: התמימים שהקפידו על 'סדר חסידות' בבוקר, זכו לקבל מעות חנוכה מידו הק'. הצורה הקבועה של נוהג זה הופסקה ע"י הרבי כ"י שנים אחר שהחלה, אך גם בשנים הבאות אירע שהרבי חילק מעות חנוכה לקבוצות מסויימות ואף לכלל החסידים. סקירה מקיפה על המנהג המיוחד בליווי 'פנינים' מרתקים והתייחסויות מעניינות.

ג. **מבצע חנוכה** - סקירה מרתקת המגוללת את אירועי "מבצע חנוכה" במשך השנים, ואת ההתייחסויות המיוחדות מכ"ק אדמו"ר. הסקירה מלווה במכתבים ומענות קודש מיוחדים.

ד. חנוכה LIVE - סקירה מרתקת אודות המעמד חוצה-היבשות שהתקיים בימי החנוכה החל משנת תש"נ, בו זכינו 'לראות ולהיראות' עם כ"ק אדמו"ר בהדלקת נרות החנוכה בבית חיינו ובכל רחבי תבל.

ה. וזה מעשה המנורה - תיאור קצר על: א) **חנוכיות בית חיינו** במהלך השנים. ב) **חנוכיית הרבי** בה הדליק את נרות החנוכה. ג) סיפורת של **מנורת הזהב** שהעניק הרה"ח ר' אהרן קליין לכ"ק אדמו"ר בשנת תשל"ו.

ו. **כתבי יד קודש נדירים** - כתבי קודש ועלי הגהה שונים ומיוחדים הקשורים עם ימי החנוכה.

*

בעריכת הקובץ הסתייענו רבות בכתביו של הרה"ח ר' **מרדכי מנשה** שי'
לאופר, שליח הרבי באשדוד, ותודתנו נתונה לו על כך. תודתנו נתונה גם
להרה"ח ר' **מיכאל אהרן** שי' **זעליגסון** על הסיוע התמידי.

*

הננו תקוה שימלא קובץ זה את תעודתו, ויוסיף אומץ וחוזק
בהתקשרותם של תלמידי התמימים, "דעם רביניס קינדער" לנשיאנו,
לתורתו ולהוראותיו, ונזכה לחגוג עוד את ימי חנוכה אלו יחד עם מלכנו
בבית המקדש השלישי ותיכף ומיד ממש.

ועד תלמידי התנוימים העולמי - 770

ימי החנוכה ה'תשע"א,
ברוקלין ניו יורק.

פני המנורה

המנורה במשנת רבינו

חג החנוכה נקבע כזכר לנס המיוחד שהיה אז בנרות המנורה – אך בנוסף לנס חד-פעמי זה היה באור המנורה נס קבוע * למה מתוך שבעת הנרות שבמנורה, 'זכה' גר אחד לחשיבות יתירה על כולם? * עיון במשמעותה הפנימית של המנורה, וניתוח מעמיק של השיטות השונות בזהותו של ה'נר מערב'

פני המנורה

על־פי "רשימת המנורה" לרבינו

מאת הרה"ח ר' מנחם מענדל שי' רייצעס
משפיע בישיבת תורת"ל קרית גת

ולפי זה מסבירים חז"ל מדוע בפרשת אמור³, כאשר התורה מדברת על נר זה היא נוקטת בלשון "עדות" – כי נס זה היה "עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל".

נמצא, איפוא, שהמנורה היא אמנם אחת, אבל היא מורכבת משבעה נרות, וכפי שהתורה מדגישה⁴: "יאירו שבעת הנרות"; והנס המיוחד שמהווה "עדות לכל באי עולם" על השראת השכינה היה באחד מהם – "נר מערבי".

במאמר שלפנינו ננסה להבין: מה ענינה של ההתחלקות שבמנורה לשבעה? [אגב: פרט זה של התחלקות הוא יחודי למנורה – ביתר כלי המקדש לא מצאנו הדגשה על חלוקה ומספר, ובאופן כללי הכלי הוא אחד: ארון אחד, שולחן אחד, מזבח אחד בפנים לקטורת ומזבח אחד בחוץ]. ומה מייחד נר אחד מתוך השבעה?

'הדלקת הנרות' ע' שיא-שיד. וש"נ. וכן ראה ברשימת המנורה סעיפים י-יא].

3. כד, ג.

4. ריש פ' בעלותך – קריאת התורה ד'זאת חנוכה'.

מבואר בדברי חז"ל⁵, שנר אחד מתוך נרות המנורה – "נר מערבי" – היה בו נס מיוחד (באופן קבוע): היו נותנים בו אותה מדת שמן שהיו נותנים בשאר הנרות, מדת שמן המספיקה לדלוק "מערב ועד בוקר", ובכל זאת נר זה המשיך לדלוק כל היום, עד הערב הבא, באופן ניסי, הרבה לאחר ששאר הנרות כבו. [כלומר: כל הנרות דלקו רק במשך הלילה, ואילו נר זה המשיך לדלוק גם כל היום, עד הערב הבא⁶].

1. שבת כב, ב (בסוגיא דחנוכה). הובא בפרש"י אמור כד, ג (מ'תורת כתנים' שם).

2. לדעת רוב הראשונים, הדלקת הנרות היתה רק בערב, והנרות היו דולקים מערב ועד בוקר, מלבד ה"נר מערבי" שמצותו שיהיה דולק תמיד, גם במשך היום, וממנו מדליקים את המנורה בין הערביים.

[אולם להרמב"ם שיטה מחדשת, ולפיו היו מדליקים את כל הנרות גם בבוקר; ולדעתו צריך להסביר, שייחודו של הנר מערבי הוא בכך שבו היה נס [כל זמן שהיה הנס קיים, היינו, עד ימי שמעון הצדיק] שהוא תמיד דלק ולא אירע שכבה (כפי שאירע בשאר הנרות לעתים), והוא נקבע לנר הראשון שממנו מדליקים את יתר הנרות בין הערביים (ראה 'אנציקלופדיא תלמודית', ערך

ואכן, רש"י על אתר, [וכך ב'פירוש המשניות' של הרמב"ם⁶], מסביר את המושג פשוטו כמשמעו: הנר הכי מערבי, היינו: הנר הפנימי ביותר, שעמד הכי קרוב לקדש הקדשים. כך עולה מתוך פשוט הכתוב (שנדרש על ידי חז"ל ביחס ל"נר מערבי"⁷): "להעלות נר תמיד, מחוץ לפרכת העדות באהל מועד יערוך אותו אהרן מערב עד בקר לפני ה' תמיד" – ומפרשת הגמרא⁸: "מכלל דכולהו לאו לפני ה'". כלומר⁹: "אותו לפני ה', ואין אחר לפני ה', אלמא חד הוא דהוי כלפי מערב לצד קדשי הקדשים; מזרח ומערב מונחים, והחיצון של צד מערב קרי ליה נר מערבי"¹⁰. לפי זה מובן בפשטות מדוע נעשה הנס דוקא בו – בשל קירבתו לקדש הקדשים¹¹.

לפני שמתחילים לבאר את עומק הענין, צריך לעמוד על השאלה הבסיסית: מי הוא, בכלל, ה'נר מערבי'?

ובכן, בזהותו של נר זה מצינו שלושה שיטות, שיסודן הוא בשתי שיטות החולקות בשאלה קודמת: איך בכלל עמדה המנורה? לאיזה כיוון?

בענין זה נחלקו התנאים⁵. לדעת רבי, רבי יהודה הנשיא, עמדה המנורה ממזרח למערב, כלומר: לאורך ההיכל [הכניסה להיכל היתה מצד מזרח, והכניסה מתוך ההיכל לקדש הקדשים היתה בצד מערב. המנורה עמדה כך שלצד הנכנס היה נר אחד וככל שהתקדם יותר לכיוון קדש הקדשים היה רואה את הנרות הנוספים]; אולם לדעת רבי אלעזר בן שמעון, בנו של רשב"י, עמדה המנורה מצפון לדרום, כלומר: לרוחב ההיכל [מול הנכנס להיכל היתה עומדת המנורה בצורה ישרה וכל הנרות שוות].

אחד ההבדלים בין שתי השיטות הוא בשאלה זו: מי הוא ה'נר מערבי'? – לפי רבי אלעזר בן שמעון, שהמנורה עמדה מצפון לדרום, יוצא שבעצם כל הנרות היו מערביים בצורה שווה, ולפי שיטתו נצטרך לתת פירוש מחודש למושג זה (וכפי שנרחיב בכך להלן); אולם לפי רבי, שהמנורה עמדה ממזרח למערב, הרי שאכן היו נרות יותר מערביים ונרות יותר מזרחיים – ולפי שיטתו, פשוט יותר לזהות את ה'נר מערבי'.

5. מנחות צח, ב.

6. מסכת תמיד – ספ"ג ורפ"ו. (הכוונה כאן למהדורה הראשונה של 'פירוש המשניות', כפי שהיא בדפוסים שלפנינו וכפי שציטטו אותו המפרשים; אמנם במהדורת קאפח נדפסה מהדורה בתרא שבה פירש הרמב"ם את דברי המשנה באופן אחר).

7. אמור כד, ב-ג.

8. מנחות צט, ב.

9. רש"י למנחות שם.

10. והשווה פרש"י צו ו, ז; יומא מה, ב ובתוספות ד"ה הוה – ש"לפני ה'" פירושו צד מערב, שהוא הצד של קדש הקדשים.

11. והשווה לדברי רש"י פ' קרח יז, כא – על דברי הפסוק: "מטה אהרן בתוך מטותם" – "הניחו באמצע, שלא יאמרו מפני שהניחו בצד שכינה פרח"; ונמצאנו למדים, שהקירבה לצד שכינה, לקדש הקדשים, מהווה סיבה לנס.

ומבאר הרבי את עומק העניין¹²:

שבעת הנרות רומזות לשבעת המדות, שהם שבעה דרכים של עבודת ה' (המוכרות לנו מהכוונות של ספירת העומר): חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות¹³. כל נר מכון כנגד מדה אחרת, והסדר הוא לפי דירוג המדות – המדה הנעלית ביותר היא מדת החסד, ולכן היא המערבית ביותר, הסמוכה ביותר לקדש הקדשים [רמז לדבר בתפילה היום-יומית: מיד לאחר 'קדש הקדשים' של התפילה, הפסוק 'שמע ישראל', מגיעה מדת האהבה – 'ואהבת את ה' אלקיך'¹⁴]; אחריה, מזרחית יותר, היא מדת הגבורה; וכן הלאה.

לכן ניתנה השיבות יתירה לנר המערבי (הראשון), המכוון כנגד מדת החסד, שכן מדת החסד – האהבה – יש בה מעלה יתירה ביחס ליתר המדות:

12. 'רשימת המנורה', סעיפים פ-פא.

13. וכך מבואר ב'לקוטי תורה', ריש פ' בהעלותך: "כללות נשמות ישראל נקרא מנורה, ויש בה בחינת ז' נרות, שהם ז' מדרגות בעבודת ה'. יש עובד מאהבה משוך כמים .. ויש על ידי נצחון לנצח ולהתגבר בעבודת ה' בסור מרע ועשה טוב, ויש על ידי הודיה .. ויש על ידי שפלות כו'". וראה 'לקוטי שיחות' חלק יג, ע' 153. וש"ג.

14. וראה 'חובת הלבבות' שער י בתחלתו: "אהבת הא-ל .. היא תכלית התכונות וסוף המעלות המדרגות אנשי העבודה .. כל מה שקדם .. מחובות הלבבות ומעלות המדות .. הם מעלות ומדרגות .. שעולים בהם אל הענין הזה, והוא תכליתם וסופם, אין מדרגה למעלה ממנו ולא אחריו. ומפני זה סמכו .. במשנה תורה ליחוד, באמרו: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ואהבת את ה' אלקיך וגו' (ואתחנן ו, ד-ה)".

חז"ל אמרו¹⁵: "גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה". וידועים דברי הרמב"ם שהאריך בענין זה¹⁶: "העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החכמה לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה – אלא עושה האמת מפני שהיא אמת .. ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד ואין כל חכם זוכה לה, והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקב"ה אוהבו, לפי שלא עבד אלא מאהבה".

ולמעשה, אין זה רק ענין של 'כבוד' לנר המערבי בגלל מעלתו, אלא שמהנר המערבי מדליקים את כל הנרות¹⁷, כלומר: כל הנרות מקבלים את הארתם מהנר המערבי; כי אכן, בכל המדות צריכה להיות מעורבת מדת האהבה¹⁸. גם המדה ההפוכה מאהבה, לכאורה, הלוא היא מדת היראה והגבורה, צריכה לבוא על בסיס של אהבה, וכדברי הגמרא¹⁹, שגם זה שאברהם היה ירא מהקב"ה – "עתה ידעתי

15. סוטה לא, א.

16. הל' תשובה פ"י ה"ב ואילך.

17. כדברי הגמרא (שבת ככ, ב. מנחות פו, ב): "ממנה היה מדליק".

18. רעיון מקביל מבואר בתורת הסוד לגבי הספירות למעלה, שכל המדות העליונות מקבלים את כוחן דוקא ממדת החסד. בלשון הספר 'לקוטי תורה' לאדמו"ר הזקן (פ' האינו עו, ב): "החסד הוא הראשון שבמדות וכולל כולם ונותן בהם כח בכלם". (יסוד הדברים בספר הזוהר – חלק ג קג, א-ב. קצא, ב. וראה בכתבי האריז"ל, שער מאמרי רשב"י, פרשיות: 'תרו, תרומה, אמור. 'לקוטי שיחות' חלק ה, ע' 359. ובכ"מ).

19. סוטה לא, א.

כי ירא אלקים אתה²⁰ – היה מבוסס על אהבה: "ירא אלקים" האמור באברהם – מאהבה²¹.

איזה נר הוא "לפני ה"?

שיטה זו היא הפשוטה והקלה ביותר להבנה בענין זה של 'נר המערבי' – הכוונה היא פשוט לנר המערבי, הסמוך ביותר לקדש הקדשים, כך שמעלתו על יתר נרות המנורה גלויה וברורה.

אולם רוב הראשונים²² נקטו שיטה אחרת, מורכבת יותר, והיא מרחיקה את ה'נר מערבי' אל הנר הששי ממערב, כלומר: הנר השני ממזרח. ואמנם, ביחס לחמשה נרות – שהם מערביים יותר ממנו – הרי הוא בעצם מזרחי; אך הוא נקרא 'נר מערבי', כיון שהוא יותר מערבי מן הנר השביעי, המזרחי ביותר. לכן הוא נחשב 'לפני ה' – יחסית לנר השביעי והאחרון.

יסודה של שיטה זו הוא בדברי המשנה

20. וירא כב, יב.

21. ראה בביאור הענין - 'תורת מנחם' חלק יב,

ע' 26 ואילך.

22. וכפי שמצינים הרבי ב'רשימת המנורה' ס"ח: כך כתב רש"י (שבת כב, ב. יומא לט, א. מגילה כא, ב. מנחות פו, ב. אלא שבמנחות צח, ב כתב, שהנר המערבי הוא הנר הראשון, הסמוך ביותר לקדש הקדשים [כנ"ל] – וראה רמב"ן שבת כב, ב שרש"י חזר בו והסיק שהנר המערבי הוא הנר הששי ממערב, השני ממזרח); תוספות (יומא עא, א. מנחות פו, ב); הראב"ד (השגות להל' תמידין ומוספין פ"ג הי"ג. פירושו למשניות תמיד ספ"ג); הרמב"ן (בחידושו על הש"ס – שבת כב, ב. ובפירושו על התורה – תצוה כז, כ); הרשב"א (שו"ת סי' שט).

בתמיד²³, המייחדת את שתי הנרות המזרחיים משאר הנרות, ומכאן למדנו, שגר המערבי הוא הנר השני במזרח, ומכאן ייחודן של שתי הנרות המזרחיים דוקא;

אולם בסברא הרי זה דורש ביאור, וכפי שמקשה הראב"ד²⁴: "מסתבר להיות יותר נס באותו שהוא ממש אצל הפרוכת, מפני שהוא קרוב לשכינה יותר!"

וההסבר הוא²⁵, שכיון והכהן נכנס מכיוון מזרח, נמצא שהוא פוגע תחילה בנר המזרחי ביותר. ומצד הכלל "אין מעבירין על המצוות"²⁶ – הרי ש"מן הדין היה ראוי להיות נס בנר המזרחי הראשון, שהיה אצל המזבח ממש";

אלא שהתורה הרי אמרה שגר זה צריך להיות "לפני ה", קרוב לקדש הקדשים שבצד מערב, והרי אין שום אפשרות לייחס דוקא את הנר המזרחי ביותר – לצד מערב!... לכן קבעו את ה'נר מערבי' בנר השני ממזרח, שהוא הנר הראשון שאפשר לשייך אותו לצד מערב, מפאת היותו מערבי ביחס לנר הראשון, הקיצוני ממזרח.

23. סוף פרק ג. [אלא שהרמב"ם ב'פירוש המשניות' מפרש משנה זו בדרך מחודשת, כך שלדעתו אין ממשנה זו הוכחה שהנר השני ממזרח הוא ה'נר מערבי', ולכן לשיטתו אין ה'נר מערבי' יוצא ממשוטו: הנר המערבי ביותר. וראה בביאור שיטתו באריכות, ב'רשימת המנורה' סעיפים א-1; סעיפים יח-לא].

24. בפירושו למס' תמיד שם.

25. רש"י ד"ה ובה – שבת כב, ב. פירוש הראב"ד שם. וראה 'רשימת המנורה' סעיף ט, אות ד.

26. יומא לג, א.

לפי זה יוצא חידוש גדול ביותר:
לא רק שהוצאנו את ה'נר מערבי'
מפשוטו והסבנו את כוונתו על הנר השני
[שהוא מערבי רק ביחס לנר המזרחי
בלבד], אלא שעוד הרחבנו אותו מאחד
לשנים - הכללנו בו את הנר שהוא מזרחי
לגמרי, שגם הוא צריך לדלוק כל היום!²⁹
[והרי זה הפלא ופלא: במקום (א) נר אחד
(ב) המערבי ביותר - הרי שבפועל דלקו
(א) שתי נרות (ב) המזרחיים ביותר!...]

היסוד של עבודת ה'

הענין יתבאר לפי משמעות הנרות
בעבודת ה'³⁰:

לפי האמור, הרי ששבעת הנרות רומזים
לשבעת המדות, ולפי סדר קירבתם
לקדש הקדשים: הנר הסמוך ביותר לקדש
הקדשים הוא חסד, לאחריו - גבורה, וכן
הלאה, כך שהנר הששי - השני ממזרח -
רומז למדת היסוד, ואילו הנר השביעי -
המזרחי ביותר - רומז למדת המלכות.

ג [וראה שקו"ט בדבריו - 'רשימת המנורה'
סעיפים מו-מז].

29. ולפי זה גם עולה מחלוקת חדשה, והיא -
שמלבד המחלוקת בין רבי לרבי אלעזר בעצם
מיקומה של המנורה, האם מצפון לדרום או
ממזרח למערב, הרי שיש בניהם מחלוקת נוספת,
כמה נרות היו דולקים כל היום: לפי רבי אלעזר
שהמנורה עמדה מצפון לדרום, הרי הנר האמצעי
הוא הנר המערבי (כדלקמן), ויוצא שכל היום
דולק נר אחד בלבד; ואילו לפי רבי, שהמנורה
עמדה ממזרח למערב, היו דולקים כל היום שתי
נרות!

30. הבא לקמן - על פי 'רשימת המנורה',
סעיפים פא-פב.

כמובן, ששיטה זו יש בה חידוש גדול
ביחס למשמעות הפשוטה של המלים:
"נר מערבי". ובפרט, שגם לשון הגמרא:
"יערוך אותו לפני ה' - מכלל דכולהו לאו
לפני ה'", משמעה שמדובר בנר הקיצוני
ביותר לצד מערב;

אם לא די בחידוש זה, הרי שבחלק מן
הראשונים נראה חידוש גדול עוד יותר,
והוא -

למרות שבפסוק נאמר בלשון יחיד,
"יערוך אותו", הרי שבאמת שתי נרות היו
דולקות כל היום!

והיינו: אמנם עיקר הדין של "תמיד"
נאמר דוקא לגבי הנר המערבי, הנר השני
ממזרח, אך באמת גם הנר הראשון, המזרחי
ביותר, גם הוא היה דולק כל היום, לצדו
של הנר המערבי. הסיבה לכך: "לפי שאין
השני שבמזרח נקרא מערבי, אלא אם כן
דולק לו נר אחר מזרחי, שהוא עושה לזה
שבצידו מערבי - לפיכך הוא מדליק גם
את המזרחי, כדי שיהא השני מערבי לפני
ה'²⁷"; "אין השני מערבי אלא בהצטרפות
הראשון, על כן צריך שיהא גם המזרחי
דולק תמיד, כדי שיהא השני שהוא לפני ה'
נקרא מערבי"²⁸.

27. רמב"ן שבת כב, ב. וראה גם בפירושו על
התורה תצהו כז, כ: "לפי שהוא צריך להדליק נר
מערבי לקיים בו לפני ה' תמיד, צריך להדליק גם
המזרחי, שאין השני נקרא מערבי עד שיהא זה
מזרחו אצלו".

28. שו"ת הרשב"א סי' שט. וכן היא גם
שיטת התוספות - ד"ה ולהטיב, יומא עא, א.
[וראה שקו"ט בשיטת התוספות במנחות פו, ב
- ב'רשימת המנורה' סעיפים מד-מה]. וכן נקט
אדמו"ר הזקן בספר 'תורה אור', פ' וישב כט,

מצרים, גם בבית פוטיפר וגם בתור משנה למלך פרעה – תמיד "ויהי ה' עם יוסף"³³. לכן דוקא נר זה שכנגד יוסף הוא הנר שעליו נאמר "להעלות נר תמיד", ובשונה מיתר הנרות הרי שהוא דולק כל שעות היממה].

ההכנה המאפשרת את הקירבה לשכינה

ועדיין עלינו להבין – בפנימיות הענין – למה הנר הששי לא 'מסתדר' לבד והוא צריך לצידו גם את הנר השביעי? ולאידך: אם אכן גם הנר השביעי דולק בפועל תמיד, למה התהלה והתפארת נשארות נחלתו של הנר הששי דוקא, שהוא ה'נר מערבי'?

וההסבר:

הנר הששי הוא הראשון בסולם המעלות בעבודת ה', הוא ההתחלה שממנו ואילך כבר נמצאים "לפני ה'", ועל יסודו באות יתר המדות שאחריו ומקרבות את האדם לקדש הקדשים עוד ועוד;

אולם כדי שהאדם יוכל בכלל להתחיל את הטיפוס בסולם המעלות, דרושה הכנה קודמת. לפני שהאדם מתחיל את ה"עשה טוב" – צריך להיות "סור מרע".

והיינו:

הנר הששי מסמל את מדת היסוד, שבה מתחילה ההתקשרות עם הקב"ה; ואילו הנר השביעי מסמל את ההכנה ההכרחית מצד האדם, שבלעדיה הוא לא יכול להתחיל בהתקשרות זו עם הקב"ה.

33. בביאור מדריגת יוסף ומעלתה – ראה 'ביאורי החומש' לספר בראשית, חלק ב' ע' שסב-שסג. וש"נ.

ובכן, הנר הששי הוא ה'נר מערבי' – כי אכן מדת היסוד, כשמה כן הוא, היא היסוד של הכל. אמנם כפי שהזכרנו הרי מבחינת איכות ומעלה יש חשיבות יתירה במדת החסד והאהבה, ומדת היסוד הרי נחשבת כמדה פחותה יחסית בסדר המדריגות [חמשת הנרות האחרים יותר קרובים ממנה לקדש הקדשים]!

אולם דוקא משום כך הרי שהיא מסמלת את היסוד של עבודת ה' התמידית, בלי שינויים, את ההתקשרות לקב"ה גם כשנמצאים במצבים נחותים יותר ולא מרגישים בגלוי את האהבה שבנשמה. מדת היסוד ענינה ההתקשרות לקב"ה בכל מקום ובכל זמן, ולכן היא היסוד של עבודת ה'³¹.

[אפשר להוסיף ולהסביר זאת³², לפי הידוע בקשר של מדת היסוד עם יוסף הצדיק (שהוא הששי שבאושפזיון, כידוע, המקבילים לשבעת המדות). יוסף בחייו מדגיש את ההתקשרות התמידית לקב"ה בכל מקום ובכל זמן, עמידה כנגד כל הנסיגות, גם בארץ ישראל וגם בארץ

31. וכך מבואר ב'תורה אור' פ' וישב (חנוכה) כט, א: "היה די בהדלקת נר ה' שהוא עיקר ההשפעה, וממילא היה נמשך אור החכמה בכל המדות". וראה ב'אור התורה' (לאדמו"ר ה'צמח צדק') פ' בהעלותך, ע' של: "יסוד אינו מדה בפני עצמה, כי אם הוא כללות לכל ה' מדות .. שכל המדות צריכים להיות בבחינת קשר דוקא". וראה שקלא וטריא בדבר ביספר המאמרים – תשכ"ח, עמודים רלה-רלו.

32. בענין הקשר של 'נר מערבי' עם יוסף – ראה במכתב הרבי הנדפס ב'רשימת המנורה' ע' קמח. 'ספר הליקוטים' – דא"ח – צמח צדק, ערך 'מנורה', עמודים: תתע. תתעא. תתעב. תתעד.

עד כה עסקנו איפוא בענינו של הנר המערבי לפי השיטה שהמנורה עמדה ממזרח למערב, ונתבאר שני אופנים (בדבר: א) כפשוטו – הנר הקיצוני ביותר לצד מערב, הרומז למדת החסד; ב) הנר השני ממזרח, שנחשב 'מערבי' ביחס לנר הקיצוני ביותר לצד מזרח, והוא רומז למדת היסוד.

ועתה לביאור ענינו של הנר המערבי לפי שיטת רבי אלעזר, הסובר שהמנורה עמדה מצפון לדרום. לפי שיטה זו, מתעוררת מעצמה השאלה: הרי כל הנרות הם 'מערביים' באותה מדה, שהרי כולם עומדים בשורה ישרה ואין נר אחד מזרחי או מערבי יותר מחבירו!

שאלה זו מקשה הגמרא במנחות³⁵, והיא מתרצת: "דמצדד להו אצדודי, דתניא 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות' – מלמד שהיו מצדדין פניהם כלפי נר אמצעי". כלומר: "לעולם צפון ודרום מנחי, ואפילו הכי ליכא אלא חד כלפי מערב, והיינו אמצעי, שפי הפתילה כלפי מערב, ושאר הפתילות מצודדות פיהן כלפי האמצעי, שג' של צד צפון מצודדות כלפי דרום, וג' של צד דרום מצודדות כלפי צפון".

אם כן, לפי רבי אלעזר אין הנר 'מערבי' כפשוטו, אלא רק שפי הפתילה נוטה כלפי מערב; אמנם מצד שני, דוקא לפי שיטתו מובן בפשטות פשר ה'ייחוס' של נר זה, שהרי הוא הנר האמצעי, מרכז המנורה שממנו יוצאים כל ששת הנרות – ולכן נתייחד הנס דוקא בו.

הנר השביעי מסמל את מדת המלכות, שענינה הוא כידוע מדת השפלות. שפלותו בעיני עצמו, שרצונותיו ותאוותו וכל מהותו אינם תופסים מקום אצלו. השפלות היא הכנה והכשרה שיוכל להיות ההתקשרות; ולא ישים שקר בנפשו, אלא יהיה שפל בעיני עצמו באמת, כי בלאו הכי לא תוכל להיות ההתקשרות בהקב"ה, שהרי "כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם"³⁴.

אמנם, למרות ההכרח בהכנה זו של הנר השביעי, מדת השפלות, הרי שה'יחוס' בתור 'נר מערבי' נשאר נחלתו של הנר הששי, מדת ההתקשרות, שדוקא עליו נאמר: "יערוך אותו לפני ה'".

מדת השפלות כשלעצמה, אינה מקרבת את האדם לקב"ה (באופן חיובי), ואינה מעמידה אותו "לפני ה'". זה שהאדם מתבונן בשפלותו ומכיר בפחיתות ערך עצמו, הוא בעצם דבר הגיוני וטבעי – הרי כך היא האמת הפשוטה: "מה אנו, מה חיינו"; גם שכלו של גוי מסוגל להכיר באמת פשוטה זו, ואין כאן חידוש של ממש המרום את האדם ומקרבו אל השכינה.

החידוש והמעלה מתחילים במדת היסוד, ההתקשרות לקב"ה באופן חיובי – זה שהאדם מצליח בתוך העולם התחתון להרגיש את הקשר עם הקב"ה שלמעלה מהעולם. התקשרות זו לאמיתתה היא נחלת בני ישראל בלבד, והיא [לאחר ההכנה ההכרחית של השפלות] המרימה את האדם 'טפח מעל הארץ', ואז אפשר לומר שהוא נמצא "לפני ה'".

*

35. צח, ב ובפרש"י.

34. סוטה ה, א.

הקשר של המנורה והארון

כדי להבין בפנימיות הענין את משמעותו ו'יחסו' של הנר האמצעי, שלכן לפי שיטת רבי אלעזר הוא הנר מערבי³⁶ – עלינו להקדים שלפי שיטת רבי אלעזר יש משמעות אחרת לענין המנורה מכמו שהיא לפי השיטה הקודמת. כלומר: זה עצמו שלפי רבי אלעזר עמדו הנרות מצפון לדרום – ולא ממזרח למערב – מלמד שהוא 'לומד' את ענין המנורה לא במשמעות של שבעת המדות, שבהן יש דרגות שונות, ואחת מהן יותר קרובה אל קדש הקדשים מאשר חברתה, אלא במשמעות אחרת, שלפיה אין הבדלי מעמדות בין הנרות, וכל הנרות עומדות באותה השורה, באותה דרגה, כולם מבטאים התקשרות לקב"ה במדה שווה.

והכוונה היא להתקשרות לקב"ה דרך לימוד התורה. בעוד לפי השיטה הקודמת רומזת המנורה לעבודת הלב והרגש, שבה יש מדריגות מחולקות, הרי לפי שיטה זו המנורה רומזת לעבודת המוח והשכל, לימוד התורה, שבה הקדושה היא אחת – התורה היא תמיד חכמתו ורצונו של הקב"ה, בכל מקום ובכל זמן, ללא תלות במצבו ומדריגתו של האדם הלומדה.

זה מסביר גם את הדרך שבה הגיעו שתי השיטות לדעותיהן המחולקות. הגמרא מסבירה, שכולם מודים שהארון – שבתוך קדש הקדשים – היה עומד לרוחב, מצפון לדרום; והמחלוקת היא האם משווים בין המנורה שעמדה "בחוף", היינו מחוף לקדש הקדשים, לבין הארון שעמד "בפנים".

36. הבא לקמן – בביאור שיטת רבי אלעזר – על פי 'רשימת המנורה', סעיף עה ואילך.

רבי אינו משווה בין הארון לבין המנורה, כי לדעתו "אין דנין חוף מבפנים", ולכן הוא אומר שהמנורה עמדה ממזרח למערב, בשונה מהארון; ואילו רבי אלעזר כן משווה ביניהם ו"גמר מארון".

מדוע באמת רבי אינו משווה ואילו רבי אלעזר כן משווה? לפי האמור יובנו הדברים היטב: הארון – שבתוכו לוחות הברית ולצידו ספר התורה – לכולי עלמא רומז לענין התורה, כמבואר בספרים³⁷; ובהתאם לכך:

רבי אלעזר המקרב את נרות המנורה אל קדש הקדשים, ומשווה בין הארון לבין המנורה – למד שענינה של המנורה שייך גם הוא לענין התורה, כי לדעתו המנורה שייכת לעבודת המוח והשכל; ואילו רבי, הסובר שהמנורה היא ענין לעצמו ואין להשוותה עם הארון שעמד בקדש הקדשים – לומד שענינה של המנורה הוא ענין אחר, כי לדעתו המנורה שייכת לעבודת הלב והרגש.

[לכאורה אפשר לשאול (לשיטת רבי אלעזר): כיון שענינו של הארון הוא לימוד התורה – לשם מה יש צורך גם במנורה, אם גם היא מכוונת לענין זה?

וההסבר בדבר, שמדובר בשתי מדריגות בלימוד התורה. הארון מסמל את הלימוד של "תורתו אומנתו"³⁸ במדריגה המושלמת ביותר – שהרי "אין בארון רק שני לוחות האבנים אשר הניח שם משה בחורב"³⁹,

37. ראה ספר החינוך מצוה צו: "הארון משכן התורה". ובעוד ספרים רבים, מפרשי התורה בפ' תרומה וכו'.

38. שבת יא, א.

39. מלכים-א ח, ט. וראה 'לקוטי שיחות' חלק

תורה שבכתב - 'יום', ותורה שבעל פה - 'לילה'

ובכל זאת, למרות שכל הנרות שוות מבחינת הקשר עם הקב"ה דרך לימוד התורה, הרי שדוקא הנר האמצעי הוא ה'מערבי' שדלק במשך כל היממה – לילה ויום, ואילו ששת הנרות דלקו רק במשך הלילה.

הסבר הדבר הוא כך:

הנר האמצעי רומז לתורה שבכתב, ואילו ששת הנרות שיוצאים מהנר האמצעי – רומזים לששת סדרי משנה, יסוד התורה שבעל פה⁴⁴; כשם שכפשוטו, כל ששת הנרות מסתעפים ויוצאים מתוך "פני המנורה", הנר האמצעי, כך ששת סדרי משנה יוצאים ומסתעפים מתוך התורה שבכתב, וכפי שרגילה הגמרא לשאול על דברי המשנה: "מנא הני מילי"? היכן הוא יסוד הדברים במקרא, בתורה שבכתב?

והנה ידועים דברי חז"ל, שהיום שייך הוא ללימוד המקרא, תורה שבכתב, ואילו הלילה שייך הוא ללימוד המשנה, תורה שבעל פה. כך מבואר ביחס למשה רבינו שלמד תורה בהר מפי הגבורה⁴⁵: "מנין היה משה יודע אימתי יום ואימתי לילה?"

ואילו המנורה רומזת ללימוד במדריגה פחותה יותר, שבה אין "תורת אומנתו" לגמרי;

לשון אחר: הארון מראה על מי שלומד תורה מבלי להרגיש את מציאותו כלל, וכמו רבי אליעזר הגדול "שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם"⁴⁶, והיינו שהלימוד הוא באופן שאינו תופס מקום בעיני עצמו כלל – כמו הארון שהיה בו נס ש"אינו מן המדה"⁴⁷, כלומר, שהוא לא תפס מקום בתוך קדש הקדשים, ואילו המנורה מורה על מצב שבו האדם כן חש במקצת את מציאותו האישית.

לפי זה תתבאר יפה ההפסקה שעושים בהדלקת נרות המנורה – לא מטיבים את כל שבעת הנרות בחדא מחתא, אלא מטיבים חמש נרות ואחר כך מפסיקים בעבודת התמיד או הקטורת⁴² ורק אחר כך מסיימים להיטיב עוד שתי נרות;

הפסקה זו באה להרגיש, כי מי שאין תורתו אומנתו במדריגה הנעלית (הוא לא במדריגת ארון – אלא רק במדריגת מנורה), נדרש להפסיק באמצע הלימוד כדי להתפלל – וזהו ענינם של התמיד והקטורת שכנגד התפילה⁴³].

ד, ע' 1346 ובהערות שם.

40. יומא טו, ב.

41. בבא בתרא צט, א. יומא כא, א.

42. לדעת חכמים מפסיקים בעבודת הקטורת, ואילו לדעת אבא שאל מפסיקים בעבודת התמיד – ראה יומא יד, ב ואילך. וש"נ.

43. ראה ברכות כו, ב ("תפלות כנגד תמידין תקנום"); ירושלמי ברכות פ"ד ה"א ("לא הוקשה תפלת המנחה לתמיד של בין הערביים אלא לקטורת").

44. וכפי שמבואר בספר 'תורה אור' (פ' ויקהל פח, ב): "כפי שהמנורה מדליקין בה אור, כמו כן בתורה כתיב 'ותורה אור'.. ששה קנים היוצאים מן קנה האמצעי הם ששה סדרי משנה שמקבלים מקנה האמצעי שהוא בחינת תורה שבכתב, שהרי למדין הכל מן המקרא, כמ"ש בגמרא מאי טעמא אמר קרא כו', נמצא התורה שבעל פה יוצאת ונמשכת מבחינת תורה שבכתב, כמו שששת הקנים יוצאים מן המנורה".

45. ילקוט שמעוני תשא רמז תו.

"נעוץ תחלתן בסופן"

מי שירצה לסדר את ספרי הרבי שבספרייתו מבחינה כרונולוגית, לפי סדר הזמנים, יווכח כי הספר שיעמוד ראשון בסדרה יהיה הספר של "רשימת המנורה", העוסקת ב"סדר הדלקת הנרות בבית המקדש"; בעוד "היום יום" נתחבר על ידי הרבי בשנת תשי"ג, הרי ש"רשימת המנורה" נכתבה על ידי הרבי כבר בשנת תרצ"ט, והיא בעצם ה'חיבור' הראשון שקיים בידינו מהרבי.

ומעניין ש"נעוץ תחלתן בסופן":

גם המאמר האחרון שיצא לאור מוגה, והרבי אף חילקו לכל אחד ואחד בידו הק' – המאמר הידוע "ואתה תצוה", שיצא ב"קונטרס פורים קטן תשנ"ב" – גם הוא עוסק בענין הדלקת הנרות במנורה, "להעלות נר תמיד".

נצטט כאן את הסיום של המאמר בלשונו:

"ועל ידי זה זוכים בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה .. הבאת השמן והדלקת הנרות (ויקחו אליך שמן גוי' להעלות נר תמיד) גם בגשמיות, בבית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש".

דבר שמעמעם (בעיני האדם) את הקדושה הטהורה והצרופה כפי שהיא באה מאת הקב"ה עצמו. אור הקדושה פחות מאיר בה בגלוי.

ולכן ביום דלק רק הנר האמצעי, המכוון כנגד התורה שבכתב, שזמנה ב'יום'; ואילו בלילה דלקו גם ששת הנרות המכוונים כנגד ששה סדרי התורה שבעל פה, שזמנם ב'לילה' [אלא שדלק אז גם הנר האמצעי, המכוון כנגד תורה שבכתב, כשם שגם במשניות ובתורה שבעל פה מעורבים פסוקים וכו' מתורה שבכתב].

לכן גם דוקא הנר האמצעי הוא הנקרא "מערבי" על שם שפי הפתילה שלו

אלא בשעה שהיה הקב"ה מלמדו מקרא היה יודע שהוא יום, ובשעה שהיה מלמדו משנה היה יודע שהוא לילה".

הבדל זה מובן היטב בעבודת ה'⁴⁶:

"יום" ענינו אור וגילוי, ואילו "לילה" מראה על חושך ואפלה. ובכן, התורה שבכתב שייכת ל"יום", שכן קדושת התורה היא בה בגלוי – רואים במוחש שאין כאן ענין של שכל והגיון, אלא חכמתו של הקב"ה; ואילו התורה שבעל פה שייכת ל"לילה", שכן יש בה שכל והגיון, עד שהאדם יכול אף לחדש בה בכחות עצמו –

46. ראה גם 'תורת מנחם' חלק יט, ע' 87.

סדרי משנה, מפנים את פיותיהם כלפי הנר האמצעי הפונה למערב, כדי שהאדם, הלומד את התורה שבעל פה, לא ישכח את מקור הדברים – התורה שבכתב, ששרשה בלוחות הברית שניתנו מהקב"ה.

נוטה לצד מערב, לכיוון הארון שבקדש הקדשים – כי בארון נמצאים הלוחות, שהם יסודה של התורה שבכתב; וכל ששת הנרות, שרומזים לששת

חנוכה געלט

חביבות מיוחדת רחש כ"ק
אדמו"ר למנהג העתיק של
נתינת "חנוכה געלט" בימי
החנוכה * פעמים רבות חילק
הרבי 'חנוכה געלט', כשלעתים
החלוקה נקשרה לעניין מיוחד
* ועל 'חנוכה געלט' בחודש
שבט... * לפנינו סקירה מרתקת
אודות נוהג נתינת מעות חנוכה
על ידי הרבי. הסקירה נערכה
על-ידי א' מחברי המערכת.

הרב דזשייקאבסאהן הזדרז להכין את הרשימה, ובה התמימים שזכאים לקבל מהרבי דמי חנוכה.

התמימים הנרגשים התכוננו בפרק הזמן הקצר שנותר לקראת החלוקה המיוחדת, וכשהגיעה העת נכנסו בליווי המשפיע הרב דזשייקאבסאהן אל היכל קדשו.

הרבי סקר את הנוכחים במבטו ואמר לרב דזשייקאבסאהן שישנם כמה תלמידים שאינם זכאים להיכנס. במענה אמר הרב דזשייקאבסאהן אשר התלמידים הללו נכנסו ללא רשותו, ובתוך כך פנה להגיש לרבי את רשימת הזכאים. בתגובה חיך הרבי ואמר: "אכן אם

"בעוד עשרה ימים אבקש שוב את רשימת התלמידים, היא זה בקשר לעניין מסויים, ובכדי שלא יהיו טענות שאילו ידעו היו מתנהגים אחרת – לכן הנני מודיע ע"כ מראש". במילים אלו, התבטא הרבי בהתועדות י"ט כסלו תשי"ב, בנוגע לרשימת התלמידים השומרים על זמן סדר חסידות בישיבה ב-770.

הרבי הקדים וסיפר שביקש מהנהלת הישיבה את רשימת התלמידים, והמצב לא השביע רצון, ובעקבות כך אומר הוא דברים אלו בכדי לעורר את הבחורים להתחזק בשמירת הסדרים.

כעבור עשרה ימים, בנר חמישי של חנוכה, נודע לתמימים, שהמתינו בסקרנות רבה, מהו העניין המיוחד בו זכו שומרי הסדרים. הרבי פנה אל המשפיע ר' ישראל דזשייקאבסאהן והורה לו לערוך רשימה של התלמידים שהגיעו לסדר חסידות בזמן, כדבריו ב"ט כסלו. הרבי הודיע שיחלק דמי חנוכה לכל אחד מהתלמידים המופיעים ברשימה... ואולם, ניתנה גם 'הנחה' - הרבי הסכים שגם התמימים שנכחו רק בשלושה סדרי חסידות מאז י"ט כסלו ייכללו ברשימה המיוחדת.

הרבי בחלוקת דמי חנוכה

רוצים לנהוג בחסד וברחמנות זה אחרת, אבל לא זה הזמן לכך... ועם זאת, לא נסלק את אלה שכבר נכנסו...".

עתה העביר הרבי את ידו הקדושה על מצחו, פניו הק' הרצינו והוא פתח באמירת שיחת-קודש בה עמד על מהות תפקידם ושליחותם של תלמידי התמימים להיות "נרות להאיר" וכן ביאר את המשמעות של כמה מהלכות חנוכה בעבודת השם.

בקטע האחרון של השיחה (שלאחר מכן הוגהה על-ידי הרבי ונתפרסמה, צעד שבאותם ימים היה נדיר למדי), אמר הרבי, מתוך בכי:

"חנוכה היום. ומנהג ישראל תורה הוא לחלק מעות חנוכה. אתן לכם מעות חנוכה מקופת כ"ק מו"ח אדמו"ר. ועל-פי דברי רבנו הוא על-דרך מאמר רז"ל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך, שאינו נוגע הכמות, אפילו מטבע היותר קטנה, אפילו פרוטה, אבל מכיון שפרוטה זו היא מ'איש

תם וישר ירא אלוקים וסר מרע' – מתברך הנוטלה. ויהא בהצלחה. וכשרבנו אומר בהצלחה, כוונתו לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות".

בסיימו, נתן הרבי לכל אחד מהבחורים הנרגשים מטבע של דולר ובירך: "א גוטן חנוכה".

מני אז הפך הדבר לנוהג קבוע במשך שנים. בימים הסמוכים לחנוכה היה הרבי נכנס לזאל ובוחן במבטו את הבחורים שהשתתפו בסדר. לבחורים שלא נוכחו, לא הסכים הרבי לתת את דמי החנוכה בשום פנים. ומעשה שכללה הנחלת הישיבה ברשימת המקבלים גם כאלו שלא היו ראויים והרבי הגיב: "אם ההנחלה הכניסה אותם מצד אהבת ישראל – שילכו לקבל מ'ר' לוי יצחק מבראדיטשוב..."

החלוקה הייתה מתקיימת דרך קבע בנר החמישי של חנוכה. וצביונה היה

"יקבל אחרי זה"

בערב חנוכה תשט"ו כתב לרבי הרה"ח ר' דובער בוימגרטן ז"ל - אז מהאברכים בברוקלין ולימים שליח כ"ק אדמו"ר לארגנטינה (נדפס בכפר חב"ד' גיליון 1025 עמ' 42):

"שמעתי שבלי ל אור ליום וערב שבת-קודש יחלק כ"ק אדמו"ר שליט"א דמי חנוכה מידו הקדושה. להיות שבשנה העברה זכיתי אשר כ"ק אד"ש נתן לי אף מבלי התעוררות שלי, מסתמא גם השתא כדאשתקד. ולהיות שבאותו הלילה [יש לי] הקביעות [בלימוד חסידות] עם האברכים, לפי-דעתי אין נכון לי להעדר ועל-ידי זה שלא אקבל מידו הק' (ואף שעל-ידי אחר יוכל כ"ק למסור לי), כי הרי זה חלקי מכל עמלי. ומכל-מקום להיות שהנני יודע נחיצות העניין של הלימוד הנ"ל, הריני שואל עבור הוראת כ"ק אד"ש בזה."

הרבי מתח קו תחת המילים "נחיצות העניין של הלימוד הנ"ל", והוסיף כאן: "ויקבל אח"ז" [אחרי-זה].

מנהג חלוקת 'דמי חנוכה'

ב"ה, נר שמיני ה'תשל"ג

במענה לשאלתו מהו עניין המנהג – שמנהג ישראל תורה היא (תורה מלשון הוראה) שנותנים דמי-חנוכה, חנוכה-געלט לילדים, ומהי ההוראה המיוחדת שבוה; במענה על זה, וכהקדמה: ידועה תורה הבעל-שם-טוב שכל דבר שאדם רואה או שומע יש בוה הוראה בעבודת ה', ובאמת מעצמו מובן שכן הוא, ומיוסד ביסודי אמונתנו, שהרי כיוון שאדם יודע שה' יתברך הוא בורא עולם ומנהיגו בכל עת ובכל רגע, ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני – גם-כן בכל עת ובכל רגע, הרי מובן שכל דבר המתרחש סביבו קשור בעבודת ה'.

ובנוגע להוראות חנוכה, הרי בפשטות יש בוה שני עניינים: א) חנוכת בית-המקדש והמזבח, ב) מלשון חינוך, חנוך לנער, כולל כל אחד ואחד מישראל, כי נער ישראל. זאת אומרת, שכמו שהיה פינוי וטיהור וחינוך בית-המקדש, כן צריך להיות בכל אחד ואחד מישראל שהוא גם-כן משכן ומקדש לה'.

ומובן אשר ביחד עם החינוך שצריך כל אחד לחנך את עצמו, ואפילו כולנו חכמים וכו', כיוון שעל האדם להוסיף ב"נר מצווה ותורה אור" מיום ליום, הוא חינוך הבנים והבנות ועוד ביתר הדגשה, שחוב זה מוטל בייחוד על ההורים, וחינוך זה צריך להיות "על-פי דרכו", היינו באופן שיהיה מובן ומתקבל על הנער.

ומכאן לעניין מעות חנוכה, שהכוונה בנתינתם לילדים, לקשר הוראות חנוכה בלימוד שיש ללמוד ממעות אפילו בהתבוננות קלה. כי מצד אחד, הרי יש למעות כוח גדול, שמי שיש לו הרבה מעות הוא עשיר, ואפילו עשיר גדול, ומי שאין לו הוא עני ורש. ומצד שני, הרי הכסף כמו שהוא לעצמו אינו אף אחד מג' צורכי האדם – מזון, לבוש, בית – אלא שבו ועל-ידו אפשר לקנות כל צורכי האדם, ולא עוד שבו ועל-ידו יכול לקיים מצוות הצדקה וגמילות חסדים וכמה מצוות, מה-שאיין-כן אם הכסף יהיה מונח בקופסה ללא ניצול וללא תועלת.

אחת הנקודות העיקריות בחינוך הילדים הוא להסביר לו באופן שיידע ויזכור תמיד אשר ה' יתברך נתן לו "הון תעצומות" – כוחות כבירים בשכל ובמידות שבלב ובמעשה בפועל, אלא שצריך לנצל אותם במילואם, היינו שינצלו כוח השכל בלימוד התורה ועד לאופן ד"יגעת", שאז בוודאי יקויים בו "ומצאת", ועל-דרך זה במידות שבלב לאהוב את ה' ואת התורה ואת כל יהודי וכל הדברים הראויים לאהוב אותם, ולירא ולברוח מכל הדברים שיש לברוח מהם, שלכן צריך ללמוד בהתמדה ושקידה ומשמעת, לדעת את הטוב ואת המעשה אשר יעשה. ואז הוא לא כמו שהוא בנוגע לכסף גשמי, שהרי בגשמיות מי שאין לו הוא עני, אבל ברוחניות יכול כל אחד להיות עשיר, ובלבד שינצל את הכוחות שניתנו לו, שהרי מובטח הוא "יגעת ומצאת", אלא שבוה ניתנה לו הבחירה, ואין הדבר תלוי אלא בו וברצונו, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

וכשמסבירים כל זה לילד באותיות המתאימות ובדברים היוצאים מן הלב, ועוד ועיקר מראים לו דוגמא חיה, אז מאיר עיני שניהם ה', שגם הנותן מעות חנוכה וגם המקבל אותם מוסיפין והולכין בנר מצווה ותורה אור, מחיל אל חיל ועד שנעשים מופת לרבים.

בכבוד ובברכה

תשל"ד

"הפתעה גדולה וזכות נפלאה"

בשנת תשל"ד נפל דבר, לאחר שנים רבות בהם לא התקיימו חלוקות נודע כי הרבי יחלק דמי חנוכה לאלו אשר פעלו ב'מבצע חנוכה', שפרץ בהוראת הרבי באותה שנה ב'שטורעם' ובקול רעש גדול. מי שחפץ בקבלת מעות החנוכה נצרך להצטייד באישור מיוחד בכתב מהרה"ח ר' דוד שי ראסקין יו"ר צא"ח המרכזית, שאכן השתתף במבצע חנוכה.

החלוקה נערכה ביזאת חנוכה' בפתח חדרו של הרבי. הרבי נתן לכל אחד ואחד שטר של דולר ואיחל "אפריילעכן חנוכה". הרבי הקפיד שרק מי שיצא למבצעים יקבל דולר, ואף חברי המזכירות שחפצו בקבלת הדולר נזקקו לאישור בכתב שיצאו למבצעים.

תשל"ז

"ושיהי' בסדר מסודר"

בשנת תשל"ז חילק הרבי לכלל הציבור דמי חנוכה, היה זה אירוע מיוחד במינו. הנה תיאור האירועים כפי שהוא מופיע ביומנו של א' התמימים:

"יום ה', ב' טבת, יום ז' דחנוכה ה'תשל"ז. בשעה 30:30 נכנס כ"ק אדמו"ר לתפילת מנחה בבית-המדרש הגדול כשבידו הק' הסידור וחבילה אותה הכניס כ"ק לתוך השטענדער. אחרי סיום תפילת שמונה-עשרה של השליח-ציבור, הדלקה (ח' נרות), הקהל ניגן 'הנרות הללו' כשכ"ק אדמו"ר מביט כל הזמן לעבר הנרות. ב'על ניסך" רמז בראשו הק' להגביר השירה, ואחר-כך מחא כפיו הק'

קבוע: הרבי אמר שיחה בעניינם של תלמידי התמימים וההוראה אליהם מימי החנוכה ואחר-כך היה מעניק לכל אחד ואחד מטבע דולר מכסף.

חלוקה זו נשאה אופי מיוחד, ואלו שזכו להשתתף בה לא ישכחו לעולם את מאורעותיה.

החלוקה על-ידי כ"ק אדמו"ר הופסקה בתשכ"א, אז הורה הרבי שההנהלה תחלק בשמו את דמי החנוכה.

תשל"א

"א פריילעכן חנוכה און א ליכטיקן יאר"

כאמור, עד שנת תשכ"א חילק הרבי לתלמידי התמימים מעות חנוכה. אולם, גם לאחר מכן היו חלוקות, הקשורות עם אירועים מיוחדים ונושאות סיפורים ופנינים מעניינים. חלוקות אלו היו מיועדות, באופן כללי, לכל הקהל, ולעתים קישרן הרבי לאירועים ומעשים. נביא, אם-כן, תיאור של כמה מן החלוקות המיוחדות הללו בשזירת אירועים מיוחדים.

בשנת תשל"א, במהלך התקופה בה פעל ולחם כ"ק אדמו"ר אודות צביונה של השכונה ועודד לרכוש בתים, אמר הרבי בפארבריינגען דש"ק פ' מקץ:

ממילא מכריזים: כל אחד שיקנה 'מניה' – של היחברה' שנוסדה לחיזוק השכונה קראון-הייטס – יקבל דולר, אחד מהדולרים שאעניק, ולדולר זה יתלוו כל הדברים הטובים, וכל הברכות התלויות בי ובפרט בהימצאנו בימי החנוכה – הרי זה קשור, אפוא גם ב'דמי חנוכה'... ועל-ידי-זה יומשכו כל הברכות לכל אחד ואחד מהם.

הרבי בחלוקת דמי חנוכה

"על ניסך ועל נפלאותיך". אחר-כך הוציא את החבילה מהשטענדער והלך עד פתח הדלת של בית-המדרש, נתן לכל אחד ואחד דולר ואיחל 'א פרייליכען חנוכה און א ליכטיקן יארי [=חנוכה שמח ושנה מאירה] או שאמר 'א גוט'ן חנוכה און א גוט'ן יארי [=חנוכה טוב ושנה טובה].

"מיד כשנודע על חלוקת 'דמי חנוכה' מכ"ק אדמו"ר, החלה נהירה של כל תושבי השכונה והיה תור ארוך מאוד, הן אנשים, והן נשים וילדים.

"לילדים נופף בידי הק' לשלום. כל אחד שקיבל הדולר נתברך בנוסח הני"ל. חלוקת הדולרים הסתיימה בשעה 6:00 ואז שוב החל לנגן 'על ניסך'."

משך כמה דקות. לפתע, עוד טרם החלו לומר 'עלינו לשבח' פנה להרב חודוקוב ודיבר איתו, רמז לשליח ציבור שימשיך לומר "עלינו לשבח", ושוב קרא להרב חודוקוב ודיבר עמו.

בסיום התפילה הכריז הרב חודוקוב ג' דברים:

א) בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א מכריזה ה'מזכירות' כי מי שלא נתן עבור המגבית של י"ט כסלו (כפי הנהוג בכל שנה) וחנוכה – שייתן, ב) מי שרוצה לקבל 'דמי חנוכה' (מכ"ק אדמו"ר) יוכל לקבל, ג) אחרי חלוקת 'דמי חנוכה' לאנשים, יצאו האנשים ואז תכנסנה הנשים הנמצאות כאן (ביעזרת נשים) לקבל אף הן 'דמי חנוכה'. על האנשים, הוסיף, לצאת ושיהיה בסדר מסודר.

"בתום ההכרזה החל כ"ק אדמו"ר לנגן

"שירעו שהם מתחילים אתי"

בחנוכה תשל"ח, היה עוד אירוע מיוחד וחד פעמי של חלוקת דמי חנוכה בידי הרבי. אותם ימים היו ימי ההחלמה של הרבי מאירוע הלב בשמיני עצרת של אותה שנה. בראש-חודש כסלו יצא הרבי לראשונה מ-770 לביתו ובי"ט כסלו היתה ההתוועדות הגדולה והפומבית הראשונה שהתקיימה בבית המדרש הגדול ב-770. זאת, לאחר שבשבתות, כאשר הדיבור במיקרופון בלתי אפשרי, הרבי לא התוועד אלא השמיע שיחת-קודש מחדרו במוצאי השבת.

ההתוועדות הגדולה בי"ט כסלו הביאה התרוממות רוח גדולה בציבור החסידים בכל העולם כולו והאירוע הבא השתלב היטב באווירה המרוממת.

היה זה בנר שני של חנוכה, כ"ו כסלו, שחל אותה שנה ביום שלישי בשבוע. כבר בשעות הבוקר נודע שהיום הרבי יתפלל תפילת מנחה בבית המדרש הגדול למטה, אך הסיבה לכך לא נמסרה.

בשעה היעודה, שלוש ורבע בדיוק, נכנס הרבי לבית המדרש כשבידו הק' מלבד הסידור, גם חבילת דולרים. אחרי התפילה השמיע הרבי שיחת קודש. הרבי דיבר על העובדה שחנוכה בא בסמוך לחג הגאולה י"ט כסלו וקשור אף הוא להפצת פנימיות התורה; על הידורים בתורה ומצוות עד ל"מהדרין מן המהדרין" ועל כל ה"מבצעים". ובסיום השיחה אמר, להפתעת הכל:

"כיוון שחנוכה קשור ביעל פתח ביתו מבחוץ, יתנו כעת מעות חנוכה על פתח

"היכן לימא מינקאוויטש?"

מספר הרה"ח ר' לימא שיחי מינקוביץ':

בשנת תשט"ז, כאשר חילק הרבי "דמי חנוכה" לתלמידי הישיבה ששמרו על סדרי לימוד החסידות - לא נכחתי, משום שעברתי תאונת-דרכים ומצב בריאותי לא היה כשורה. הרבי שאל את מנהל הישיבה הרה"ח ר' דוד שי' רסקין "היכן לימא מינקאוויטש?", והוא ענה שאני נמצא בביתי שבברונזוויל. הרבי מסר לו מטבע של דולר בעבורי. ר' דוד, בהתקשרותו המיוחדת, לא התמהמה ונסע כבר באותו לילה באוטובוס המגיע לברונזוויל ומסר לי את המטבע מהרבי.

דמי חנוכה לאח

בכ"ח בכסלו תשי"ט, ליל נר ה' דחנוכה, בעת מעמד החלוקה המסורתית, נזכר הר"ר ראובן דונין ע"ה בבקשת אחיו הר"ר אברהם שי' - שיבקש מהרבי 'דמי חנוכה' גם בעבורו. אך כשבירר את העניין נודע לו שהרבי מקפיד מאוד לתת רק למי שנוכחים בגופם בעת החלוקה, ושלא נהוג לבקש בעבור אחרים. ראובן קיבל את הדברים והחליט שלא לבקש בעבור אחיו. וראה זה <<

>>

בית הכנסת ובית המדרש, הדל"ת אמות שבהם הרבי הנשיא הנהיג את כללות עם ישראל, יחד עם חסידיו ואנ"ש ההולכים בעקבותיו, ובאופן שהדבר פעל על כל המקומות ועל כל הזמנים, עד ביאת משיח צדקנו, וגם אחר-כך.

"יתנו לכל אחד שקל [דולר] אחד, שיעשה בזה כטוב בעיניו, באופן של טוב לשמים וטוב לבריות, ובוודאי כל אחד יוסיף משלו, הוספה באופן של מהדרין מן המהדרין, ומאחר שיגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, זה ימהר יותר את הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, ובשמחה ובטוב לבב".

כעת צעד הרבי לכיוון פתח בית המדרש הגדול בצד מערב (היכן שהוצבה מאוחר יותר "ספרי" לתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א).

חיש מהר השתרך תור ארוך, אך כיוון שהיה זה כאמור בעיצומו של תהליך ההחלמה, היו מי שניסו לעכב בעד הציבור לגשת אל הרבי, מתוך כוונה לחסוך מהרבי את העמידה והחלוקה במשך שעה ארוכה. הרבי הבחין בעובדה שהמזכירים נוטים למנוע מהציבור לגשת, פנה אל המזכירים ונתן לכל אחד מהם דולר באמרו: "היום החלוקה היא בלי הגבלות..." הם הבינו את הרמז וזזו הצידה.

תוך כדי החלוקה הורה הרבי לציבור להביא גם את הילדים וחילק גם לכל ילד דמי חנוכה של דולר, אך כעבור זמן מה שוב פחת מספר הניגשים. ואז הרבי אמר פעמיים, בזו אחר זו, בפנים רציניות ותוך שהוא מצביע על עצמו: "אלה שמעכבים את הציבור, ידעו שהם 'מתחילים' איתי" ("זיי פארטשעפען זיך מיט מיר!")

פלא, כשניגש אל הרבי, הושיט לו הרבי 'דמי חנוכה' בשבילו, וכעבור רגע מסר לו 'דמי חנוכה' נוספים באמרו: "זה עבור אחיך אברהם!". כל זאת בלא שהוציא מילה מפיו.

מי מקבל דמי חנוכה

סיפר הרש"ב גאנזבורג שי:

כבר משנת תשי"ג עזרתי לרבנית הזקנה ע"ה, וכן סעדתי בימים טובים עם הרבי, בדירתו של הרבי הריי"צ. בנוסף, הייתי מבקר מפעם לפעם בביתו של הרבי.

באותן שנים נהג הרבי לחלק בנר חמישי של חנוכה דולר של כסף, ל'תמימים' שעמדו בתנאים שעליהם הכריזה הנהלת הישיבה. הייתי אז תלמיד בישיבה, ואף שלא עמדתי בכל התנאים, השתוקקתי מאוד לקבל דולר. מכיוון שעזרתי בביתו של הרבי, החלטתי לגשת אל הרבי בעת חלוקת 'דמי חנוכה' הללו. כשהרב מענטליק ע"ה, שעמד בשעת החלוקה ליד הרבי, הבחין בי, ניסה לעצור אותי בידו מלקבל. בראות הרבי אותי, הגביה את ידו הקי מעל ידו של הרב מענטליק ונתן לי דולר...

יום ד' כ"ה כסלו א' דנר חנוכה
בשעה שתיים אחה"צ הותחל כינוס
תפארת לוי"צ וחכמת נשים, הגיע קהל
גדול של זקנים וזקנות. בשלוש-ועשרים
נכנס כ"ק אדמו"ר לתפילת מנחה.
בהדלקת הנרות שרו "הנרות הללו"
שמונה פעמים. אח"כ אמר שיחה שערכה
כעשרים-וחמש דקות.

לאחר השיחה, מסר כ"ק אדמו"ר
למארגן הכינוס רמ"נ גערליצקי ועוד
כמה מנשי חב"ד האחראיות על הכינוס
– חבילות מטבעות בתור "דמי חנוכה"
לחלק לכל הקהל. המטבעות הם בתוך
נרתיק של פלסטיק, שעליו כתוב חנוכה
תנש"א.

בסיום, לקח כ"ק אדמו"ר גם עבור
עצמו שתי מטבעות, וביציאתו כשנגש
לגעת בפרוכת, עמד שם המזכיר רחמ"א
חדקוב, ונתן לו כ"ק אדמו"ר מטבע.

נודע שמחר בלילה יחלק כ"ק אדמו"ר
"דמי חנוכה" אלו לכולם.

יום ה' כ"ו כסלו יום ב' דחנוכה
כ"ק אדמו"ר חזר מהאוהל בשעה
רבע-לשש. כשנכנס לתפלת מנחה ועלה
על הבימה, הביט לעבר הנרות אך לא
הסתובב. לאחר מנחה היתה יחידות
כללית, יחידות בר ובת מצווה ויחידות
חתנים וכלות.

בשעה תשע-וחצי, לאחר כל היחידויות,
חילק כ"ק אדמו"ר את ה"דמי חנוכה"
לכל הקהל, אנשים נשים וטף, כשאמר
לכאו"א "א פריילעכן חנוכה". לכמה
ישראלים אמר "חנוכה שמח".

לקראת הסיום, שניגשו המזכירים,
כשניגש המזכיר הרב חיים יהודה שי

כעת הוסרו כל ההגבלות והחלוקה
החלה לזרום. כאשר כל קהל הנוכחים
קיבלו, הורה הרבי לומר לבחורים שעת
עוברות הנשים (ועליהם לזוז הצידה)
והרבי נתן דולר לכל אחת מהנשים
והבנות.

לאחר מכן חילק שוב לגברים שלא
קיבלו.

שעתיים תמימות נמשכה החלוקה
המרוממת ורצופת הגילויים, שעתיים
שרישומן ניכר זמן רב לאחר מכן וגרם
לחסידיים פרץ שמחה עילאי.

תשל"ט

דמי-חנוכה בהתוועדות

ביום ד', כ' בכסלו תשל"ט קיבל הרבי
ליחידות. בין הנכנסים היו שנשאלו על-
ידי הרבי מתי הם נוסעים חזרה לביתם
וכשענו "אחרי חנוכה", רשם זאת הרבי
בפתק ולא נתן להם דולר, בשונה מאלו
שנסעו קודם לכן. לילד שאמר לרבי כי
הוא ישוב לארץ-הקודש אחר כ"ד בטבת
הגיב הרבי: שיהיה נוכח בהתוועדות של
חנוכה ואז כבר יקבל דמי חנוכה, וכך הוה.

תנש"א

"חנוכה שמח"

בשנת תנש"א התקיים מעמד של
חלוקת מעות חנוכה. לאחר שתיים עשרה
שנים בהם לא חילק הרבי לציבור דמי
חנוכה! החסידיים הנרגשים עברו בזה
אחר זה כשלכל אחד מהם נותן הרבי בידו
הק' שקיק עליו רקומות המילים 'חנוכה
תנש"א' ובתוכו מטבע. להלן תיאור
החלוקה מיומנו של א' התמימים:

לחיילי צבאות ה', שהועבר לכל רחבי העולם ע"י הלויין ("הסאטעלייט") במעמד 'לראות ולהראות'.

ביום ר"ח טבת, לאחר תפילת מוסף, הכריז הגבאי ע"ד הסדר בנוגע חלוקת דמי חנוכה מידי הק' של הרבי, בשעה שתיים אחה"צ תחל החלוקה עד שעה שלוש וחצי, אז תהי' הפסקה לתפילת מנחה, ולאחר-מכן תימשך החלוקה. הרבי המתין שהגבאי יכריז על זמן מנחה, ויצא תוך כדי שמעודד בידו הק' את השירה.

בשעה שתיים-וחמישה יצא הרבי לחלוקת דמי חנוכה בפתח היכל קדשו.

כל אחד ואחד מן העוברים קיבל מטבע של דולר ובצמוד לו שטר של דולר מקופל המיועד לצדקה. שניהם ארוזים בשקיק קטן כשעל צידה האחד מודפסים באותיות זהב המילים "חנוכה ה'תשנ"ב".

שעות ארוכות חיכו העומדים בתור, הגברים בפתח שליד המשרדים, והנשים בפתח שליד חניית המכונית, כשבכל זמן ההמתנה נשמעו צלילי הניגונים מהטנקים. לעוברים אמר "א פריילעכין חנוכה".

להלן תיאור המשך המאורעות מיומנו של א' התמימים:

בשעה שלוש אחה"צ לערך, נודע על הפתעה משמחת: לאחר מנחה יאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיחה. תוך דקות התקבץ קהל אדיר ב 770. ובשלוש-ועשרה לערך נגמרה החלוקה למעלה, ותוך כמה דקות נכנס כ"ק אדמו"ר לתפילת מנחה תוך עידוד השירה. בשעה זו 770 מלא, ומוצף על כל גדותיו, הן בשל החלוקה, הן בשל השיחה, והן בשל המחזה המיוחד

קרינסקי, וכ"ק אדמו"ר נתן לו את ה"דמי חנוכה", הרים ידיו הק' בתנועות של שמחה, ובירכו תוך חיוך רחב.

כשיצא את בית-הכנסת, הביט לעבר הנרות וארון הקודש, לקח לעצמו מטבע אחד והתחיל לנגן בעוז "על ניסך", תוך שמניף ידו הק' לכל עבר בשטורעם רב. כמובן שהדבר גרם להתעוררות של שמחה רבה אצל כל הקהל.

תשנ"ב

חנוכה געלט

בר"ח טבת תשנ"ב התקיימה חלוקת דמי חנוכה לכל הקהל, הרבי חילק לכל אחד ואחד מטבע ושטר של דולר בתוך שקיק מיוחד עליו הודפס "חנוכה ה'תשנ"ב". החלוקה נמשכה שעות רבות, כשבמהלכה התקיימו הפסקות לתפילות. גם חלוקה זו, כקודמותיה, היתה מיוחדת מאוד ורצופת גילויים.

הדבר התחיל כאשר הרבי הודיע למזכירות אשר ברצונו לחלק לכל אחד ואחד מקהל החסידים מטבע דמי חנוכה. יצויין, כי הוראה זו באה בהמשך לחלוקת

'דמי החנוכה' לילדים (דולר רגיל ומטבע של 'דיים') ביום ראשון ש ק ד ס , ב ת ו ס ה כ י נ ו ס הגדול

בעת הדלקת הנרות.

בעלות כ"ק אדמו"ר שליט"א לבימה, הביט בנרות, אך לא עודד, בקדיש תקבל פנה לעבר המנורה, והביט לעבר החזן המדליק ר' משה טעלישבסקי.

בסיום הקדיש בתרא, ניגש לשטענדער של השיחה תוך כדי שמבטי על המנורה, ופתח בשיחת קודש שנמשכה כעשרים- וחמש דקות. שיחה זו היתה מיוחדת ביותר. לכל הדעות "א הימלידיקע שיחה" [=שיחה שמימית]. בסיום השיחה ניגש המזכיר ודיבר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א

שהחלוקה תהיה למעלה, וכ"ק אדמו"ר אמר שהחלוקה תהיה למטה, שלא כפי שחשבו בתחילה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ירד, ובהגיעו לשולחן החלוקה, פתח לפתע והמשיך בשיחה נוספת, קצרה, בה הסביר שעל אף שהציעו שהחלוקה תהי' למעלה, יחלקו כאן מצד טירחא דציבורא. ועוד והוא עיקר שמכאן קל יותר לפעול את המעבר אל "מקדש אדני- כוננו ידיך".

בסיום השיחה הכריז הגבאי שהחלוקה היא אך ורק לאלו שלא קיבלו, וכ"ק

"לא צריך להגזים"

סיפר הרה"ח ר' יוסף רייצעס:

בשנת תשל"ד לקח הרב משה- יצחק העכט ע"ה, השליח לניו הייבן, קבוצת בחורים מ- 770 לניו הייבן, ושם פעלנו בהצלחה רבה מאוד.

כמובן שהיינו בחברה טובה, ישנו ב'בייסמענט' [=מרתף] של הרב הכט וגם התוועדנו עימו, בקיצור היה מאוד בהצלחה וגם מאוד נחמד.

בזאת- חנוכה הרבי הודיע בפתאומיות שהוא יחלק דולר אחד לכל מי שהשתתף ב'מבצע חנוכה'. הרב הכט ידע זאת קצת לפני כולם, באמצעות גיסו המזכיר הרב יהודה שי' קרינסקי, ועקב כך הגענו מוקדם ל-770 וזכינו להיות הראשונים בתור.

הרב הכט נעמד ליד חדרו של הרבי. ברגע שהרבי יצא ניגש הרב הכט והחל לספר לרבי בהתלהבות, תוך כדי שהוא מצביע עלינו, שהבחורים עשו פעילות מצויינת, "ממש מיט אַ מסירות-נפש" והחל לפאר ולרומם בהתרגשות....

(אני הייתי הראשון בתור, וחשבתי לעצמי שזה לא היה כל-כך מסירות-נפש וכו'. כמובן פעלנו בהצלחה וכו', אבל...).

הרבי עמד, הקשיב וחייד מאוד ואז פנה בסגנון אבהי מיוחד – השמור למשפחת הכט... ואמר: "ר' משה- יצחק, מען דאַרף נישט מגזים זיין" [= לא צריך להגזים]...

חלוקה ארוכה זו הסתיימה (בשלב זה) בשמונה ועשרה לערך. כ"ק אדמו"ר שליטי"א הכניס שקית בתוך סידורו, וניגש ליד המדריגות ליטול ידים לקראת תפילת ערבית. בסיום תפילת ערבית, בעת הקדישים, הביט שוב במנורה. ופעם נוספת – טרם רדתו.

לאחר שירד ונגע בפרוכת, הגיעו בריצה אנשים שלא קיבלו עדיין וכ"ק אדמו"ר החל שוב בחלוקה לכל המאחרים, הם עמדו לאורך כל השביל ובמשך עשר דקות חילק להם כ"ק אדמו"ר כשהוא מתקדם אט אט תוך כדי חלוקה בלתי פוסקת לכל עבר.

לקראת סוף בית הכנסת עמדו אבי טאוב ודוד נחשון, כ"ק אדמו"ר חייד ושאל עליהם "זיי האבן שוין באקומען". כ"ק אדמו"ר שליטי"א יצא מבית-המדרש בשעה שמונה וחצי.

***

בד בבד עם החלוקות הציבוריות שסוקרו לעיל התקיימו לעתים אף חלוקות פרטיות לקבוצות או לאנשים בודדים.

"לכאוי"א מהשלוחים"

בחורף תשל"ט שהה השליח ר' אריה-לייב ע"ה קפלן בחצר הרבי. הוא קיבל מהרבי שטרות כ"דמי חנוכה" עבור השלוחים. וכך כתב לו הרבי :

המצוי"ב מעות חנוכה לכאוי"א מהשלוחים וב"ב שיי (שבצפת וירתי"ו וכ"ו שבארה"ק ת"ו).

השטרות היו עבור קבוצות השלוחים ונשותיהם שיי שנשלחו לארה"ק בשנים הסמוכות.

אדמו"ר שליטי"א אמר "אלעוואס ווילען" (=לכל הרוצים) על אף אותות הלחץ שניכרו בקהל (ברגעים הראשונים הי' אי סדר והלחץ הי' חזק במיוחד) – פני כ"ק אדמו"ר שליטי"א האירו ביותר ושפעו בחיוכים. בירך בפירוק את אלו שהספיקו לבקש או לברך את כ"ק, כשלהם עונה "אמן", "גם אתם" וכדו".

המשך זה של החלוקה החל בארבע ורבע. בהמשך החל לומר לכל אחד "ברכה והצלחה". לר' אבי טאוב חייד מאוד ואמר "בהצלחה רבה". כשעבר הרב אברהם הכט, דיבר איתו כ"ק אדמו"ר שליטי"א מעט. אשה אחת עברה ואמרה "אנו רוצים משיח עכשיו" וכ"ק אדמו"ר שליטי"א ענה לה "אמן". בעת החלוקה הגישו לכ"ק אדמו"ר שליטי"א הרבה ספרים, את רובם הניח בשקית שלידו, ואחרים הניח מתחת לסידורו הק' עד לסיום החלוקה, אז מסרם לריב"ק להניחם בסל.

לקראת סיום החלוקה עברה קבוצת נשים שבאה מאה"ק לבקש ברכה לילדים, הרב א. א. צייטלין הציגם לפני כ"ק אדמו"ר וביקש עבורם ברכה. כ"ק אדמו"ר שליטי"א אמר: "אמן, בקרוב", אחי"כ נתן לכ"א ואמר "הצלחה רבה", ולכמה הוסיף "בקרוב".

הרבי בחלוקת דמי חנוכה

אחר-כך ברכם שיגדלו חסידים יראי-
שמים ולמדנים.

***

לעתים חילק הרבי מעות חנוכה אף זמן
רב לאחר ימי החנוכה, לפנינו תיאור כמה
אירועים מיוחדים כאלו:

סידור בחודש טבת

בי"ג טבת תשל"ב, כשנכנסו הרב
שמואל לו מאנגליה עם בניו יוסף יצחק בן
ה-7 וחצי ומנחם מענדל בן ה-6 ליחידות –
העניק הרבי סידורים לילדים ואמר:
זה בתור "דמי חנוכה" שלי עבורכם.

עדיין לא מאוחר...

בילדותי - סיפר ר' יוסף-יצחק גולדמן
(כיום שליח כ"ק אדמו"ר בדרום אפריקה)

יגעת - ומצאת!

ביחד עם המכתבים הכללים ששיגר
הרבי לילדי ישראל שלח הרבי לעתים
דמי חנוכה. ילדים רבים הביעו את
תודתם לרבי על 'דמי חנוכה' שקיבלו
משמו של הרבי. למקצתם השיב הרבי
במכתב תשובה. כך כתב הרבי (איגרות-
קודש, כרך כח) בכ" באדר א' תשל"ג "אל
התלמידים שי' ואל התלמידות תחיינה
בית-הספר עקיבא, נאשוויל, טענסי":

בנועם קבלתי המכתבים שלכם,
המאשרים קבלת הימעות חנוכה.
ובמיוחד נהניתי לקרוא החלטתכם הטובה
להוסיף בתורה ובעבודה ובגמילות-
חסדים. והרי יש הבטחה בכל דבר טוב:
יגעת - ומצאת... בברכה להצלחה בכל
האמור ולבשורות טובות.

- נכנסתי אל הרבי כמה פעמים ליחידות' עם כל בני משפחתי. באחת מהן, שנערכה לקראת יום הולדתי החל בחודש שבת, הרבי נתן לי לפתע דמי-חנוכה (דולר נוסף מכסף טהור) ואמר שעדיין לא מאוחר לתת דמי-חנוכה...

דמי חנוכה אחרי ט"ו בשבט

לאחר ט"ו בשבט תשל"ט נכנס ילד מארץ-הקודש עם אביו ליחידות'. הרבי בחן את ידיעותיו, ולאחר מכן שאלו: "האם קיבלת דמי חנוכה?". והילד השיב בחיוב.

הרבי: "כוונת שאלתי אם קבלת ממני דמי חנוכה?". והילד ענה בשלילה.
הרבי הוציא שני דולרים ונתן לו דמי חנוכה.

"דמי חנוכה הגדולים ביותר..."

נר ג' דחנוכה תשנ"ב. אל חדרו של הרבי הוכנסו 62 מהדורות תניא שהודפסו במדינות חבר-העמים. פני הרבי נהרו והרבי התבטא בין השאר: "אלה הידמי חנוכה הטובים ביותר (ידי בעסטע חנוכה-געלט) שיהודי יכול לקבל... דמי חנוכה' הגדולים ביותר שיהודי יכול לקבל – ספר תניא!..."

מעות חנוכה לילדים

יש לציין שבכינוסי הילדים שהתקיימו ב-770 בהשתתפות הרבי החל משנת תשמ"א ובשנים האחרונות שולבו במעמד ה"חנוכה ליוו", חולקו, באמצעות המדריכים, דמי חנוכה מהרבי. מלבד פעמים ספורות היו אלו בדרך כלל מספר מטבעות. לעתים שניים – אחד כדמי חנוכה ואחד לצדקה, כשלעתים

ייעד אותו הרבי לצדקה מיוחדת כגון "צדקה הקשורה בענייני החנוכה" או "הקשורה בענין החינוך"; לעתים שלושה – כשהשלישי מיועד לעשות בו כטוב בעיני הילדים, או כלשונו של הרבי "לעשות בה כטוב בעיניכם, לנצלה לדברים טובים טהורים וקדושים על-פי רצונו של הקב"ה"; ולעתים ארבעה, כשהרביעי מיועד לתת אותו לחבר, ולנהוג באהבת ישראל.

באחד הפעמים בהם התקיים כזה כנס דיבר הרבי על מנהג נתינת דמי החנוכה באמרו:

"בשביל מה צריך ילד יהודי כסף . . . ועל-פי-זה מובן, בנוגע לפועל, עד כמה כל אחד ואחד מהילדים שמקבל דמי-חנוכה צריך לזכור שעל-ידי-זה ניתנה לו הזדמנות להוסיף יותר בצדקה".

"אם כן אין מקום לדאגה"

ולסיום, מעשה מופלא, שמלמדנו כמה החשיב הרבי את המנהג. אחד מאנשי שבונו לא היה בקו הבריאות נכנס ליחידות' וביקש את ברכת הרבי, למרות שהיחידות' התקיימה בחודש תמוז, הרבי דיבר על מנהג דמי חנוכה.

הרבי: האם נתת לבנך דמי חנוכה? ונענה בחיוב. המשיך הרבי ושאל: כל יום? ונענה בחיוב. הרבי: לכל הילדים נתת? ושוב השיב הלה בחיוב. הוסיף הרבי ודרש: האם לא שכחת אף יום? והלה השיב: לא שכחתי אף יום. לפליאתו הרבה המשיך הרבי: האם לא קרה שהוספת לגבי יום אחר? והשיב: בכל יום אותו סכום. סיים הרבי: אם כן, אין מקום לדאגה ויהיה טוב.

וכך הוה...

חנוכה LIVE

"ספאסיבה רבי" קרא הילד והטיב לבטא את תחושתם של רבים • בארבעת כנסות הארץ עמדו מאות אלפי יהודים, באחוות אחים מיוחדת, וצפו על גבי מרקעי ווידאו ענקיים במתרחש בבית רבינו שבבבל • המחיצות והמרחק הרב שבין המקומות כמו נעלמו והיו לדמיון. עם ישראל כולו הפך למקשה אחת • מיוחד: במלאות 21 שנה למעמד ה"חנוכה לייו" העולמי

שהתפרסם כמעמד ה"חנוכה לייז", ובעגה החסידית (כפי שכינה הרב): "מעמד הלאות ולהיראות". תוך זמן מועט קרם האירוע עור וגידים והיה למעמד ה"פרסומא ניסא" הגדול מאי פעם. את החסות בשנה הראשונה פרס ביד רחבה המיליונר האמריקני הנודע מר ארי פרלמן, שנודע בעזרתו הרבה למוסדות ושלוחי כ"ק אדמו"ר.

עם התקרב מועד השידור' לבש 770 מראה מיוחד, מכל עבר נתלו שלטים שונים, חלקם היו בעברית, אידיש, אנגלית, רוסית, איטלקית, צרפתית וסינית. בימת הרבי הועמדה במקום מיוחד בביהכ"נ כשמעל הרבי הייתה מצלמה שהקרינה כל העת את המתרחש בבית חיינו לעולם כולו.

ביום השידור היו פעמים ש-770 נסגר כליל, ואירע אף שהרבי התפלל בזאל הקטן, עקב העבודה הרבה שנדרשה בשידור 770 לקראת המאורע. גם בעת השידור' הותרה הכניסה רק לילדים

חנוכה תש"ן. הדי קריסתה בקול רעש של מעצמות "ברית המועצות" טרם שכחו, הבלתי יאומן שבין רגע היה למציאות ממשית. מסך הברזל התפורר והביא עמו משב רוח מבשר בעולם היהודי כולו, מעין "טעימה" מן הזמן בו נזכה לקיום הייעוד המיוחל "וקבץ נדחי ישראל".

התפוררות המשטר הקומוניזי, סחפה עמה תנופה חסרת תקדים של הפצת היהדות ומעיינות החסידות בקרב יהודי רוסיה, שכמו התעוררו לפתע מחלום בעתה, וקמו לחיים מחורבן הדת והשממה הרוחנית שהייתה מנת חלקם.

עם התקרב ימי החנוכה, הגה הרב אברהם שם-טוב, את הרעיון לאיחוד בני ישראל בכל קצווי תבל, ובפרט עם אחינו שברוסיה באמצעות שידור עולמי מכל ההדלקות המרכזיות, כשבמרכזו תוקרן ההדלקה המרכזית בבית חיינו יחד עם דברי כ"ק אדמו"ר.

מיטב מכשירי הטכנולוגיה דאו נרתמו לעזרת אירוע ה"סאטעלייט" (-הלוויין),

והמדריכים – שגדשו את בית הכנסת עד אפס מקום.

ובבוא העת. בארבעת כנפות הארץ עמדו מאות אלפי יהודים, באחוות אחים מיוחדת, וצפו על גבי מרקעי ווידאו ענקיים במתרחש בבית רבינו שבבבל. המחיצות והמרחק הרב שבין המקומות כמו נעלמו והיו לדמיון. עם ישראל כולו הפך למקשה אחת...

מלבד האזורים המרכזיים בהם התקיים שידור לרבבות ע"ג מסכי ענק, צפו המוני יהודים ברחבי העולם במעמד הגדול, באמצעות רשתות הטלוויזיה ששידרו את המתרחש כל אותה העת. מיליוני זוגות עיניים הניחו למשך כשעתיים את הבלי העולם, ופנו לזיכרון נס החנוכה, בימים ההם ובזמן הזה, האזינו בקשב רב לדברי ההתעוררות מאת נשיא ישראל ומנהיגו שתורגמו לארבעה שפות, ושפשופו עיניהם כלא מאמינים לנוכח המעמד המפעים שסימל יותר מכל את הנצחיות והאחדות היהודית.

תש"נ

נר ה' דחנוכה

המקומות המרכזיים מהם התקיים ה"שידור הלוויני" בתש"נ היו (מלבד בבית רבינו): בפאריס, ברחבת כיכר ה"שאנז-אליזה". בלונדון, בכיכר ה"פראק לייק", באולם ביה"כ הגדול במוסקבה, וברחבת הכותל המערבי בירושלים.

השידורי התקיים ביום שלישי כ"ח בכסלו – נר ה' דחנוכה, במסגרת כינוס ה"ראלי לחיילי צבאות ה' שנערך ב-770, ובארבעת המקומות הנוספים.

נהה קטע מיומן התקופה ההיא:

"לקראת השעה 2:00 החלו להגיע ל-770 קבוצות ילדי צבאות ה', כל ילדי 'אהלי תורה', ליובאוויטשער ישיבה ובית רבקה מילאו את 770 על גדותיו, חלק גדול מהילדים נאלצו להיות בעזרת נשים.

בשעה 2:45 נכנס כ"ק אד"ש לכינוס, ברגעים אלה אחזה התרגשות רבה את הקהל הגדול שצפה במסכים בכל המקומות. כל הילדים עמדו על רגליהם ושרו. כשהגיע לבמה הסתובב והניף בידו חזק להגברת השירה. מיד אח"כ החלו בתפילת מנחה והילדים שרו כמה מקטעי התפילה. בסיום התפילה כ"ק אד"ש פנה לעבר הסטענדר השני, והר"י העכט החל בהנחיית הכינוס. בינתיים, בכל מקום התכנסות ברחבי תבל, מקרינים המסכים את הנעשה בשאר המקומות בהם כרגע מתכנסים אלפי אנשים למעמד העולמי.

אח"כ החלו באמירת י"ב הפסוקים. אמרו אותם נציגים מכל המקומות. פסוק ראשון נאמר מניו-יארק – "תורה ציוה", וכן הפסוק השני. בפסוק השלישי – "בכל דוד ודור" נתכבד ילד מ"אחי תמימים" במוסקוה! בפסוק "בראשית" כובד ילד בפאריז. וכן כיבדו את א' הילדים מלונדון. שאר הפסוקים נאמרו על ידי נציגים של הילדים בכינוס ב-770. במשך כל זמן הכינוס צפה כ"ק אד"ש במכשיר הוידאו שעמד על ידו.

בסיום הפסוקים הראו ברוסיה את א' הילדים אומר "יחי אדוננו מורנו ורבינו" ושר "ווי וואנט משיח נאו". בסיום אמירת הפסוקים, הראו איך נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש מקבל את המנורה ממשלחת ליובאוויטש ומודה לליובאוויטש על פעילותם (היי זה בשבוע האחרון) ובסיום כ"ק אד"ש מחא כפיים נלהבות והקהל

– שתחילתם וסיומם בשבת, ומשיעור החומש היומי. אד"ש סיים שנזכה תיכף ומיד לפתרון "חלום" הגלות (חלום פרעה) בגאולה האמתית והשלימה.

לאחר השיחה היה תרגום של תוכן השיחה, ואח"כ הכריזו את שמותם של כל המארגנים והמסייעים לכינוס הגדול.

בסיום הכריזו שכל הילדים והילדות שלמטה מגיל בר או בת מצווה ייגשו לקבל דמי חנוכה מיזו של כ"ק אד"ש. אד"ש נתן לכל ילד שקית ובתוכה ארבעה מטבעות (של עשרה סנט). גם תינוקות שנשארו ע"י הוריהם קיבלו.

החלוקה נמשכה כשעה ויותר. אח"כ נגשו ה"טנקיסטים" לקבל עבור המבוגרים. אחדים מהטנקיסטים שאלו אד"ש "דו ביסט א טנקיסט"? ולא מאנ"ש העיר: "דאס איז פאר טיילן" (זה בכדי לחלק). בסיום החלוקה נטל אד"ש את ידיו הק' על יד הסטענדר ומיד החלו בתפילת ערבית.

בסיום התפילה, כשצעד כ"ק ליציאה מביהכ"נ, נעצר ע"י כמה מהאחראים על הוידואו, לחץ את ידיהם והודה על עזרתם.

כך תם אירוע רב ממדים. שללא ספק יותר את חותמו זמן רב על כל המשתתפים לנחת רוח כ"ק אדמו"ר שליט"א.

תנש"א

זאת הנוכה

בעוד שבשנה הראשונה נערך השידור במתכונת מצומצמת, ניסיונית' משהו. בשנה זו התקיים השידור במלוא העוצמה,

מחה אחריו. אח"כ ראו את נאומו של ראש ממשלת אוסטרליה. מיד לאחר מכן ראו את הדלקת הנרות בביהכ"נ הגדול במוסקווה ע"י אחד הילדים וכשסיימו שרו "על ניסך ועל נפלאותיך" עם הזמר החסידי אברהם ש"י פרידמן ששהה ברוסיה. כ"ק אד"ש ענה אמן על הברכות של הילד ובסיום ההדלקה מחה כפיו וכל הקהל הצטרף. מרוסיה עברו חזרה ל-770, המנחה כיבד את א' התמימים שידליק את המנורה הגדולה של 770, ובסיום ההדלקה כל הקהל שר "הנרות הללו" במנגינה הידועה. בהמשך הדליק בפאריז השליח הנודע הרה"ח שמואל (מולע) אזימאוו, וכן ראו את ההדלקה בלונדון. אח"כ ראו את ההדלקה הגדולה בכותל המערבי, שם כיבדו את הראשון לציון הרב מרדכי אליהו שליט"א בהדלקת הנרות. לאחר ההדלקה דיבר הרב הראשי על הדלקת הנרות של אלפי יהודים בעולם ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואיחל שכ"ק יזכה בקרוב ממש להדליק את הנרות בבית המקדש שיבנה במהרה.

בשעת הכינוס ביקש אד"ש מהמזכיר שיראו שוב את ירושלים, וכמו-כן במהלך הכינוס טעה המנחה ואמר שכעת ייראו את פאריז (לאחר שכבר ראו אותם), וא' הילדים צעק למלמד שלו הרי הם הדליקו כבר, וכ"ק אד"ש חייד ואמר "ער איז דאך גירעכט" (הרי הוא צודק)...

עם סיום אירועי ההדלקות החל כ"ק אד"ש באמירת השיחה, אד"ש אמר שני שיחות בהם עמד על המעלה הגדולה שבהתאספות קהל גדול מבני ישראל יחד "ברוב עם הדרת מלך". ועל ההוראה הנלמדת מקביעות ימי החנוכה

ובהיקף נרחב. מה שהביא לקידוש השם שטרם נראה כמותו, שריגש עד דמעות את המיליונים שצפו בו בעולם כולו.

בארץ הקודש התקיים השידור ברחבת הכותל בירושלים ובהיכל התרבות בתל-אביב, שם התקיים הכינוס השנתי של צעירי אגודת חב"ד באה"ק, שעיקרו היה השידור החי מהמעמד הנשגב. כמו-כן התקיים השידור בהונג-קונג, במוסקווה (ע"י רחבת הקרמלין), במלבורן ובסידני שבאוסטרליה, בשדרה החמישית במנהטן – שם הדליק את אור החנוכה על כף מנוף ענק - ראש עיריית ניו יורק. במונטריאול שבקנדה, בבואנוס איירס שבארגנטינה, על יד מגדל אייפל שבפאריז, בלוס אנג'לס שבקליפורניה, ביוהנסבורג ובקייפטאון.

ועל כל אלה: פניו המאירות של כ"ק אדמו"ר שנראו כל העת על המסכים ברחבי העולם, וסקרו באהבה בלתי גבולית את פני הנאספים בכל אתר ואתר.

בשנה זו, השידור הוקרן במסגרת 'תוכנית' מיוחדת אותה ערכו הרב מנחם מענדל ליפקר – השליח ביוהנסבורג

שבדרום אפריקה והרב שמואל קפלן – השליח במריילנד. בתחילת התוכנית – בטרם שנכנס הרבי לבהיכ"נ צפו קהל המיליונים בסרטון על הפצת היהדות.

הנה תיאור אותנטי מהמעמד הגדול, כפי שנכתב בעת ההיא:

"בשעה היעודה נכנס כ"ק אד"ש לבית הכנסת. הצופים בכל העולם שעד לפני רגע היו מרוכזים בתמונות, יוצאים בבת אחת מגדרם. ההתרגשות כמו מבקיעה את קירות האולם. התזמורת ב-770 פוצחת בניגון שמח, ואליו מצטרפים בו זמנית יהודים בכל היבשות. מיד עם הגעת הרבי למקומו מתחילה תפילת מנחה, בניגון שילדי צבאות ה' למדו במחנה הקיץ, ועימים מתפלל הציבור הענק הגודש את בית הכנסת. עם סיום התפילה עובר הרבי שליט"א למקום מיוחד בביהיכ"נ, מולו מוצבים המסכים לראות ומעליו המצלמות להיראות...

הרב שמעון העכט, שממלא את מקום אביו - מנחה הכינוסים הבלתי נשכח הרב יעקב יהודה (גי"י גי"י) העכט ע"ה שנפטר

הכנסת הגדול במוסקווה מלא בהמוני אדם. כל הפנים מביעים את האושר. תזמורת מיוחדת מנגנת, והרב משה חיים לוי מ"עזרת אחים" מנצח על המעמד. עוברים ליוהנסבורג. הקהל הדרום אפריקאי ראה כמו כולם את המעמד במוסקווה, ועודו נסער. עוברים לבואנוס איירס, רחוב ראשי הומה אדם חוגג. גם יהודי ארגנטינה עודם נרגשים מהפגישה עם יהודי מוסקווה. המצלמה מתעכבת רגע נוסף על פניו של השליח הנודע הרה"ח צבי ש"י גרינבלאט, בטרם חזרה למוסקווה. שוב מחיאות כפיים נשמעות בכל העולם. דומה כי דמעת התרגשות זלגה מעיני כל הצופים בעולם. הלא לב מי לא יגיל לראות את אחינו שברוסיה חוגגים חנוכה, כמונו אנו, חופשיים מאימת שוטרים ומדכאים. המצלמות חוזרות לרחבת הכותל, ומכאן ללונדון ל"ישיבה סנטר" בסידיני, ליוהנסבורג. עוד פסוק, הפעם מקריא הילד בהונג קונג. חוזרים ל770. מחיאות הכפים גוברות. איש אינו מוחה כפיים "לכבוד" מישהו או משהו, מוחאים כפיים כי מזדהים ומרגישים שהמצולמים מרחוק קרובים לנו – אתמול חברים מילדות, חברים ללימודים, וכיום חברים לקיום דבריו של הרבי שליט"א.

דמותו של הרבי שליט"א הנראית במסכים ברחבי העולם מראה אותו מתבונן במסך שמולו. תחושת פגישה אישית, כמו בפרטיות. המוני הצופים יודעים שכעת הרבי שליט"א מביט בהם. הם יודעים שהרבי שליט"א רואה באותו רגע עצמו מה שהם רואים. לפני רגע ראה עמם את מוסקווה...

בקיץ האחרון, מכריז כי נהוג בכינוסי צבאות ה' שהחיילים מכריזים את י"ב הפסוקים, ותיכף מתחיל מסע הפסוקים העולמי. בלב המסך – רחבת הכותל המערבי, ועל רקעו המנחה הרב אברהם ברוך פעוונר. על ידו עמד הילד גרשון וייקוב, שמבטא רוסי ניכר בקולו – ואתה מזהה בו אחד מילדי צירנוביל. לרגע הופך הילד גרשון לדוברם של כל יהודי רוסיה החיים כבר בתוכנו, ואלו החיים עדיין שם. תינוק תמים, שנשבה ושחרר פשוטו כמשמעו, ועתה איננו שונה במאומה מכל הילדים החסידיים שמימיהם לא טעמו טעם שעבוד וכפירה.

המסכים חוזרים ל770, ומכאן לשדרה החמישית במנהטן. קהל גדול נאסף ברחובה של עיר, ובמרכז, בקצה זרועו של עגורן, הרב שמואל בוטמן מנהל צא"ח בניו יורק ולידו ראש העיר מר דיוויד דינקיס, רגעים אחדים לפני הדלקת החנוכה. המצלמות, ואתם זוגות עיניים בכל העולם עוברים להונג קונג, שם מסב הקהל באולם מפואר, ובראשו השליח הרב מרדכי אבצן ונכבדי הקהילה. במנהטן קורא ילד את הפסוק הראשון, משם להונג קונג – תלמיד ביה"ס ליהדות של בית חב"ד קורא את הפסוק השני, משם למבורן, הרב יוסף יצחק גוטניק עומד ליד החנוכה וסביבו המוני חוגגים. סוף סוף גם מוסקווה. צמרמורת של התרגשות חולפת בקהל, האחים ברוסיה פתאום כ"כ קרובים... הפלא הטכנולוגי מחיה אותם לפנינו והם איתנו. תחושת האחדות שמלווה את המעמד מתחילתו, פורצת פתאום ומתבטאת ברעם של מחיאות כפיים, ובקריאות נרגשות: "רוסיה, רוסיה". בית

אורו של כהן גדול

מדברי הראשון-לציון רבי מרדכי אליהו ע"ה - במעמד החנוכה ליוון בשנת תש"נ

אני בטוח שבבואו יאמר המשיח לכבוד קדושת האדמו"ר שליט"א:
"אתה תדליק את המנורה הטהורה והקדושה!"

"היוונים רצו לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך. האור שמאירים החשמונאים – האור שמאיר אהרן הכהן בהעלותך את הנרות – זורק את החושך על פני תהום ובמקומו באים קדושת התורה, יראת שמים וקיום מצוות.

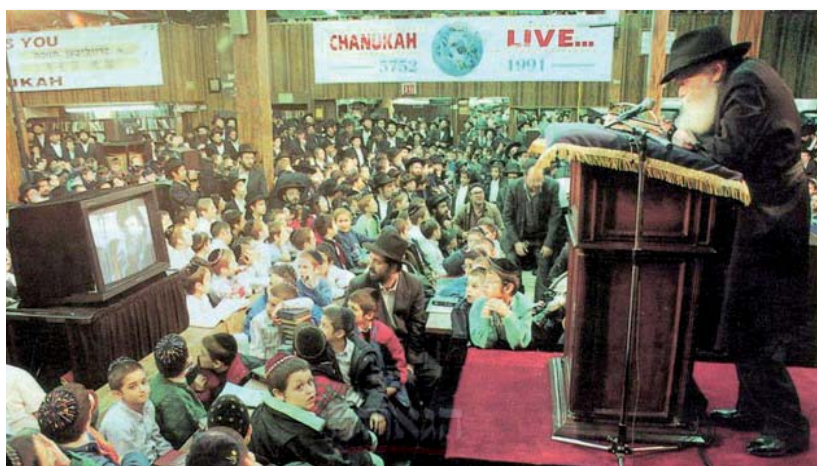
"אנחנו נמצאים עכשיו בחצרות ה' – במקום הזה שהשכינה נמצאת בו. אני בטוח שיבוא משיח צדקנו ויפסוק שגם זר (לא רק הכהן) יכול להדליק; שבבואו יאמר המשיח לכ"ק אדמו"ר שליט"א: "אתה תדליק את המנורה הטהורה – אתה שהכנסת את האור בלבותיהם של עם ישראל, אתה שהכנסת בלבותיהם חום, קדושה וטהרה, אתה שהשבת לב בנים לאביהם שבשמים – אתה תדליק את המנורה הקדושה!"

"הדלקנו הערב נר חמישי של חנוכה לפי הספירה החמישית – הוד שבהוד – כנגד אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה.

"אוהב שלום ורודף שלום" – שלום בבחינת שלמות, שצריכים שלמות הארץ, שלמות התורה ושלמות העם, ולא זו בלבד, אלא 'אוהב את הבריות' באהבה אמיתית, אהבת 'זאהבת לרעך כמוך, ולא זו בלבד אלא גם מקרבן לתורה.

"כמה בעלי תשובה, כמה אנשים שמקיימים מצוות, כמה אנשים שהתרחקו והתקרבו – כמה חושך האיר כ"ק אדמו"ר שליט"א באורו, בחכמתו ובתבונתו. כל מקום שחושך בעולם, השליחים שלו נמצאים שם ומאירים את לבותיהם של עם ישראל.

והדלקה במרכז שיקגו; באילינוי רוקדים סביב החנוכייה הנדלקת, והרגליים מתחילים להתנועע כאן בבית חיינו. אתה רואה את החנוכייה על מדשאות הבית הלבן בוושנגטון, ומשם אל הקטע שצולם בבביהכ"נ המרכזי בקהיר, בסיום הרמב"ם ומסיבת חנוכה. במרוקו מדליקים לקול שירת "ופרצת" ואח"כ הרב מברך את המלך חסן השני; במונטווידאו (עיר הבירה באורוגוואי, דרום אמריקה) מדליקים השליח הרה"ח אליעזר שי"ש-טוב ונשיא המדינה, שהודה לכ"ק אד"ש על ברכתו אליו – ערב הבחירות לנשיאות. מרימים אותם אל עשיות החנוכייה במעלית מיוחדת.

חוזרים ל-770, שואבים כוח, והקטע הבא ממוסקוואה, ואתה מביט ומשפשף את עיניך. הכיכר הראשית, האדומה, לפניך. בלב הכיכר חנוכיית ענק, וסביב ישובים אלפי יהודים על כיסאות שהוכנו מראש. שני המדליקים נישאים אל על בכפו של מנוף ענק, ובתוך הערפל הקוטבי אתה רואה את העשיות בקצה זרועות

לאחר שבכל אחד מהמרכזים נאמר פסוק, אומרים כנהוג את שאר הפסוקים בבית מדרשו של הרבי. בזה אחר זה עולים תלמידי "אהלי תורה" וישיבת ליובאוויטש לדוכן, מניפים אל על את זרוע ימין, ותלמיד אחר תלמיד משמיע את פסוקו. מפעם לפעם המצלמה מתעכבת על פניו של הרבי שליט"א, ומקרינה מזיו פניו הק'. התלמיד האחרון מכריז "יחי אדוננו מורנו ורבנו" וכולם, בכל יבשות תבל, עונים בהתלהבות "יחי". פותחים בשירת "ווי וואנט משיח נאו". הרבי מעודד בתנופת יד והשירה פורצת גבולות ויבשות. ברקלין שרה, קליפורניה, אילינוי. "היכל התרבות" שר, מוסקוואה שרה; הרבי ממשיך לעודד ומאות אלפי חסידים בכל רחבי העולם מגבירים את קולם.

הערב הוא "זאת חנוכה", ובו נחתם למעשה "מבצע חנוכה". על המסכים נראו קטעי ווידאו ממבצע חנוכה שנערך זה עתה, בחמשת יבשות תבל. הדלקת מנורה בכיכר מרכזית בקליפורניה,

המנורה נדלקות אחת אחת. אתה נזכר שעולים מרוסיה מספרים על מינוס עשר מעלות, ואתה רואה איך הזיק שמציתה החנוכייה מחמם את נפשם של אלפי יהודים, פשוטו כמשמעו; אמהות מחזיקות בתינוקות מחותלים, אבות מחזיקים בידיהם ילדים, ומתוך כובעי הדובונים וצווארונים הפרווה אתה רואה את העיניים הנוצצות ואת האושר התמים זורח מכל פנים, ושומע כיצד "הנרות הללו" שהם שרים ממיס את הכפור, ומנפץ הסגר של עשרות שנות דיכוי".

אחד המגישים ב-770, אינו יכול לעצור בעצמו, ומשלב נימה אישית: שאלתי את אבי האם היה פעם בכיכר האדומה. הוא השיב בחיוב והוסיף שבכל פעם שהוטל עליו לעבור בכיכר, נהג לחצות אותה במהירות המרבית. עכשיו מדליקים שם חנוכיית ענק בפומבי. אתה רואה נס ופרסומו בעת - ובעונה אחת. לכשגילו יהודים אלה את חירותם הרוחנית לעולם לא יעזבוה. "הנרות הללו" במוסקווה הופך להמנון.

כך נמשך המעמד העצום עוד דקות ארוכות, כשבכל כמה דקות המצלמות חולפות מנקודה אחת לרעותה, וחוזר חלילה. במהלך המעמד הופיע על המסכים דמותו של ראש הממשלה יצחק שמיר שהודה לרבי שליט"א על פועלו הרב למען קיום עם ישראל ולמען קיום היהדות, פעילות חובקת עולם.

בינתיים כובד הרב הראשי הרב מרדכי אליהו בנשיאת דברים חמים לכבוד הרבי שליט"א, בדבריו השווה את מלחמת החשמונאים דאז ו"הדליקו נרות בחצרות קודש"ך", לסתום את הפרצות בעם

ישראל, לפועלו הרב של הרבי. "נסעתי מעיר לעיר וראיתי את החנוכיות בכל העולם שממלאות את י"ג הפרצות שפרצו היוונים – באחדות ה' וקדושה וטהרה"...

הילד גרשון רבינוביץ מילדי צ'רנוביל מודה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, שבהוראתו הובאו הילדים לארץ. הוא מסיים בקריאה מלב נרגש "ספאסיבה רבי" (תודה רבי), דומה כי הילד הטיב לבטא את רגשי ההמונים...

מירושלים עוברת המצלמה למגדל אייפל, בלב הרחבה עומד הרה"ר לצרפת הרב שמואל סיטרוק ולידו השליח הרב שמואל (מולע) אזימאוו. החנוכייה הענקית וקהל ההמונים כמו ממחישים לך בבת אחת את משמעותן האמתית של המלים "עיר האורות"..., במנהטן עומדים על כף מנוף בגובה 12.5 מטרים ראש העיר דינקיס עם הרב בוטמן, ראש העיר פותח בכל עששעת את פתח ההדלקה והרב בוטמן שולח משואה ומדליק באמצעותה את העששית. החנוכייה מרשימה לא רק בממדיה אלא גם בצורתה, ואי מי דואג להזכיר שהחנוכייה הינה מעשה ידיו של האומן המפורסם יעקב אגס. מיד לאחמ"כ נצפה ראש ממשלת קנדה מברך את הרבי שליט"א בציינו שהשנה היא שנת 5751, "שנה של נפלאות".

בתום כל ההדלקות ברחבי עולם, החלה ההדלקה ב-770, ומיד לאחריה פותחת התזמורת ב-770 בשירת "הנרות הללו". 12 מרכזים בעולם מצטרפים לשירה, ובינתיים התמונות מתחלפות בקצב מהיר: מוסקווה, סידיני, הונג קונג – שם השעה 4:00 לפנות בוקר, אך אותות העייפות אינם ניכרים כלל, וכן הלאה.

לאחר תפילת ערבית ניגשו המדריכים וכן המדריכות וחילק להם חבילות של מטבעות "דיימס" ואמר לכאוו"א "א פרייליכן חנוכה".

בצד עמד צלם, כ"ק אד"ש חייך אליו, נתן לו חבילת מטבעות ואמר לו (באנגלית) תודה. ואח"כ ניגשו עוד שני צלמים. אח"כ הסתובב הרבי לעבר שתי נשים שעמדו בחלון עזרת הנשים דקינגסטון (והסריטו קודם לכן), הרים ידו עד לחלון ומסר לכל אחת מהם חבילת מטבעות, כשיצא החלו לנגן מארש ר"ח כסלו ועודד השירה בחוזק ובשמחה רבה.

בכל עת הכינוס היו פניו הק' זוהרות ומאירות.

למחר נסע הרבי לאוהל, ובשובו – לאחר תפילת מעריב החלה חלוקת 2 שטרות לצדקה, ולהרב אברהם שם טוב – שעמד בראש מבצע "פירסומא ניסא העולמי" נתן הרבי שני שטרות נוספים – "עבור ליראות ולהיראות".

בסיום מעמד ההדלקה, פתח הרבי שליט"א בשיחתו הנאמרת בשפת האידיש ומתורגמת לאנגלית ע"י הרב שלום דובער העכט.

הרבי שליט"א אמר ג' שיחות, בהם עמד על ההוראה הנלמדת מ"זאת חנוכה", שחותם את החג, ועל השליחות המיוחדת של "ילד ישראל" שבכוחם להאיר את העולם. הרבי הכריז שיחלק לכאוו"א ג' מטבעות עבור "דמי חנוכה", ובצירוף מטבע נוסף לצדקה שמזרזת את הגאולה.

כשסיים הרבי, השמיע הרב שמעון העכט ברכה לרבי שליט"א, והקהל כולו, בכל היבשות שאג "אמן". בסיומה השמיע הרה"ח חיים הכהן גוטניק ממלבורן ברכת כוהנים לרבי, והילדים הצטרפו לאמירת שלושת הפסוקים מלה במלה, ואף כ"ק אד"ש השתתף באמירה. הרבי הורה למזכירו כי סיום המעמד יהיה בשיר "שיבנה בית המקדש", ומיד פוצח החזן ר' משה טלישבסקי ב"יהי רצון" המפורסם שלו.

תשנ"ב

נר ראשון דהנוכה

אמונים על שיטת הרבי, כי יש לנצל את המיטב שבטכנולוגיה להפצת אור היהדות, בשנה זו החליטו מארגני המעמד המפעים לשדרגו עשרת מונים.

חסיד חב"ד, יוסף (ג'רי) לוין, שימש בעבר כאחד מעורכי התוכניות המבוקשות בא' מרשתות הטלוויזיה הפופולאריות שבמיאמי. עתה, שנים לאחר שהותיר מאחוריו את עיסוק זה, חזר לאולפן השידורים, הפעם בכדי להגיש את תוכנית ה"פרסומי ניסא" הגדול מעודו.

ימים ארוכים עמלו המפיקים המקצועיים על קטעי וידיאו-קליפ מובחרים שיוצגו במהלך השידור. החל מהביוגרפיה של חסידות חב"ד ודמותו של הרבי, וכלה בפעילות השלוחים מסביב לעולם.

אולפן השידורים הוקם חיש במשרדו של המזכיר הרה"ח חיים יהודא שי קרינסקי, בבנין 770. מחדר זה הועבר השידור באמצעות הלוויין לכל הנקודות מהם התקיים השידור, וכמו"כ לעשרות תחנות כבלים ורשתות מקומיות, באמצעותם התחברו מיליונים נוספים של יהודים למעמד הגדול.

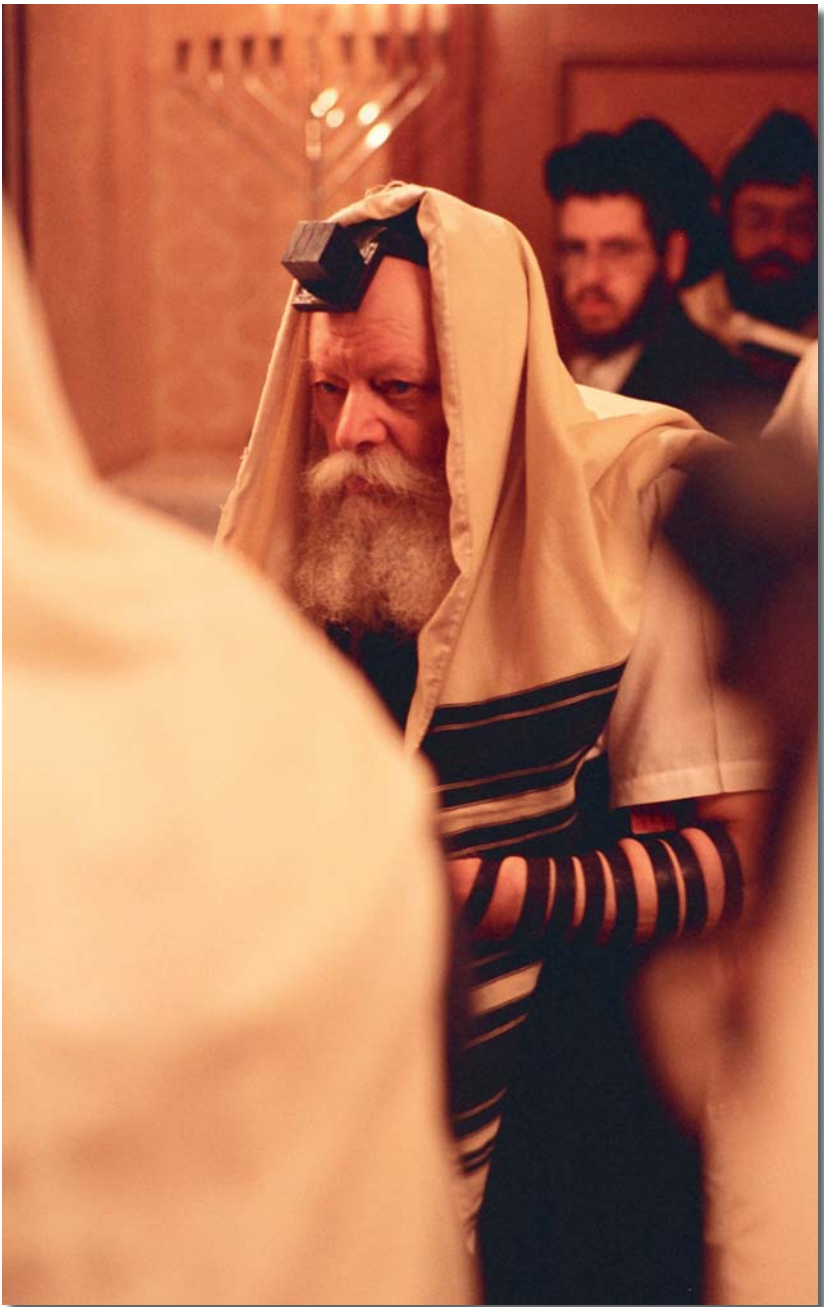
בשונה מהשנתיים הקודמות, בהם השידור הונחה ע"י מנחה כינוס הילדים שב-770, הפעם הוא הונחה במקצועיות רבה ע"י ג'רי לוין, כשאתו יושב השליח הרה"ח שמואל קפלן המשמש כ'מסבירן' של התוכנית, דרכו הועברו המסרים החסידיים בצורה איכותית למיליוני יהודים.

הנה קטע יומן המתאר את השידור ב-770:

"ההכנות לשידור המיוחד של "לראות ולהיראות" נערכות כבר זמן רב בפרסום נרחב, בכל דרך אפשרית, והן הגיעו לשיאן עם צאת השבת. מיד אחר תפילת ערבית החלו להכין את ביהכ"נ לקראת השידור וצוות פעילים עמל על כך כל הלילה. הסדרנים העמידו את הספסלים במקומות המתאימים, עיטרו את הקירות בשלטים, העמידו את בימת הרבי שליט"א בצורה המתאימה ואנשי הצוות הטכני הכשירו את הדרוש להם לצורך השידור וכן קבעו מסכים שבהם יוכלו הילדים לצפות, וכמובן: מסך מיוחד הוצב מול המקום בו עתיד לעמוד הרבי שליט"א. עם שחר היה כבר המראה מושלם. הספסלים היו מוצבים מקצה לקצה, הבימה של הרבי התרחבה וכוסתה בשטיח אדום ומסביב נתלה בד קטיפה שחור. על הקירות נתלו שלטים מרהיבי עין. על הקיר הדרומי: "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה", ובשורה השנייה "שנת הצדיק, נפלאות בכל מכל כל", על הקיר הצפוני – ציור של העולם ועליו מנורה ושלט נוסף שהכריז "חנוכה שמח" באידיש, באנגלית, ברוסית, באיטלקית ובסינית. על תקרת בית הכנסת נתלו מנורות מיוחדות שהאירו את הבימה עליה עמד הרבי ובה החנוכיה ובסך הכל המראה היה נהדר.

כדי לשמור על הסדר ולאפשר את השלמת ההכנות האחרות היה בית הכנסת סגור לתפילת שחרית והרבי שליט"א התפלל למעלה.

בשעה שתיים לערך החל האזור כולו להיות שוקק חיים. בחוץ פעלו כבר כל

כלי השידור הקבועים והניידים, מול 770 על גבי משאית מיוחדת הוצב מסך ענק, בקומת המשרדים התמקם אולפן השידור והכל היה ערוך ומושלם. היה אפילו מי שדאג להציב מסך במקום מיוחד בו ניתן היה לצפות כל העת רק ברבי שליטי"א.

בחוץ התנהלה התכונה הרבה ובפנים החל בית הכנסת להתמלא בהמוני ילדים בלעה"ר. לקראת השעה היעודה, השעה שלוש אחה"צ, היה הכל ערוך ואיש איש התייצב על משמרתו. בשעה זו, שלוש בדיוק לפי שעון נ"י החל השידור לכל העולם מאולפן השידורים (כשהתחלה היא בדברי פתיחה והקרנת קטעי הקדמה שונים) ובאותן דקות נכנס הרבי שליטי"א לבית הכנסת. הדרך לבימה עברה ליד שביל מיוחד קרוב לכותל הצפוני (ליד ארונות הספרים) ובעלותו לבימתו עודד כמה פעמים את השירה "על ניסיך" שהילדים שרו בהתרגשות בליווי התזמורת ואחר נעמד במקומו הקבוע לתפילת מנחה. הילדים התפללו בלחנים המוכרים ממחנות הקיץ ובי"עלינו" עודד הרבי שליטי"א את שירתם כמה פעמים. ב"קדיש דרבנן" פנה הרבי לעבר הקהל ואחרי שהביט על הקהל ועל המנורה פנה אל הסטענדער השני העומד כלפי הציבור וממולו הוצב מסך. כעת, אחרי התפילה, ראו גם כאן את מה שראה באותן דקות כל העולם – השידור שהגישו מר גירי לויין והרב שמואל קפלן. כך היה במשך אמירת הפסוקים ע"י הילדים מהמקומות השונים בעולם, כך שהילדים ב-770 נתבקשו לעקוב אחרי המסכים.

כאשר אמרו את הפסוקים במוקדי השידור השונים והקרינו כיצד הילד

מצ'רנוביל, למשל, מדבר ליד הכותל המערבי או את מקהלת הילדים באולם המפואר ש"ינכבש" בתוך הקרמלין – עקב הרבי שליטי"א אחר המראות והיה נראה כי הוא צופה ומקשיב לכל פרט וכמה פעמים ניכר היה על פניו הק' מעין חיוד של שביעות רצון. גם כאשר היה תורם של הילדים בניו-יורק לומר פסוקים צפה בכך הרבי דרך המסך, ואגב, ניתן היה לראות כי הוא שליטי"א חוזר על הפסוקים ביחד עם הקהל.

אחרי אמירת כל 12 הפסוקים (כשגם ב-770 מוקרן השידור הכללי) התחילו לשיר כאן "ווי וואנט משיח נאו", העולם כולו הצטרף והרבי שליטי"א עודד את השירה הן לעבר הילדים והן לעבר מעט המבוגרים שעמדו בצד (תנועות עידוד מיוחדות נשלחו לעבר הרב שניאור זלמן גורארי' ולעבר בנו של הצלם אלי יונה).

אחרי השיר הודיע המנחה ב-770 הרב שמעון העכט על מחיאות כפים של "יישר כח" לילדים שאמרו את הפסוקים והרבי שליטי"א עצמו מחא כפיו הק' במרץ למשך זמן כשעל פניו ניכרת שביעות רצון. כעת 770 הפך לדקות אחדות מ'נראה' ל'רואה' וגם כאן צפו בקטעים המוקלטים על ילדי צ'רנוביל, מחנות הקיץ של ליובאוויטש ברוסיה, הפעולות בארץ ישראל ודברי ההסבר של צוות מגישי התוכנית. הרבי שליטי"א התבונן כל העת בתשומת לב במסך שממולו. יש שהבחינו כי באופן מיוחד התבונן בקטעים שהראו את האסון בצ'רנוביל ל"ע ולחלופין בפעולות עם חיילי צה"ל בארץ ישראל.

החלק הבא של התוכנית היה מעמדי ההדלקה עצמם לפי הסדר הבא: הרב

ועתה החלה שירת "הנרות הללו" בליווי התזמורת של ר' אלי ליפסקר. בעת ההדלקה הביט הרבי שליט"א על הנער המדליק ואח"כ אל הקהל. ושוב פנה לצד המנורה ואל המבוגרים שהצטופפו מאחוריו ועודד את השירה כשמניף ידו הקי לכל עבר או מגביה ידו מעל הסטענדר, בקטעים מסוימים ניכר היה ששר יחד עם הקהל.

תוך כדי השירה דיבר הרבי עם המזכיר הרב גרונר, ואח"כ נודע כי היתה הוראה לא צפויה להכין דולר ומטבע עבור כל אחד מהנוכחים. המנחה הרב העכט הודיע על כך אחר כך באומרו כי מצפה להם הפתעה מיוחדת מהרבי אך לא גילה מהי. ובינתיים קוימה ההוראה בזריזות והחלו להכין את השטר והמטבע עטופים יחד בשקית נילון סגורה. כאשר היתה דוגמא מוכנה הגיש אותה המזכיר לרבי שליט"א וניכר היה שהרבי מרוצה מזה.

אברהם גנין במוסקווה, הראשלי"צ הגאון רבי מרדכי אליהו ברחבת הכותל, הגאון ר' חיים גוטניק במלבורן, הגאון ר' אברהם גולדמן בפאריז ונער צעיר מלא חן יהודי בהונג קונג. מעמדי ההדלקה כללו, דברי ברכה מכל מקום, הרבי הביט על הכל והאזין לכל הדוברים בתשומת לב. כאשר הברכות נשמעו בבירור ענה אמן, וכאשר שרו בירושלים "שיבנה בית המקדש" עודד את השירה במרץ רב כשהוא מניף את ידיו הקי לכל עבר ובין השאר – בתנועות של עידוד מיוחד לעבר הצוות הטכני שעמדו לשמאלו וגם נענע בראשו הקי עם השירה. כן עודד הרבי את שירת "האדרת והאמונה" מצרפת (וראה אודות ניגון זה בשיחת השבת האחרונה – פ' וישב).

כעת היה בית חיינו שוב "נראה", התי' שניאור זלמן לויטין שנבחר להיות המדליק כאן ניגש להדלקת המנורה,

ישראל, באוסטרליה ועוד... והודות להפתחותיו הטכניות אפשר לפעול יותר בתורה ומצוות כמו להעביר הודעה לבנק בענייני צדקה, או לחנות בכדי לספק צורך של מישהו וכד'. בהמשך, הרבי עורר על תוספת במצות הצדקה ע"י כל המאזינים בכל מקום בעולם ויה"ר שנזכה עוד הלילה שידליקו נרות "בחצרות קדשך".

בסיום אמר הרבי: כעת נתפלל ערבית בהקדמת ניגון, וכיון שתפילת ערבית עניינה – "מאימתי קורין את שמע בערבית" קבלת עול (-מאימתי לשון אימה) הניגון יהיה קשור בזה – והתחיל אד"ש לנגן "ניעט ניעט", הכל הצטרפו אל השירה והרבי עודד בידו הימנית.

כעת הובאו לפני הרבי מים לנטילת ידים ואחר כך התפללו ערבית. בסיום התפילה ירד הרבי שליט"א מבימתו אל שולחן החלוקה והתחיל לחלק לכאוי"א שטר של דולר ומטבע של עשר סנט ("דיים") עטופים בשקית. תחילה עברו אלו שהיו נוכחים בבית הכנסת ואח"כ נפתחו הדלתות לכל דכפין. בסך הכל נמשכה החלוקה כשעה וחצי לערך. היה זה מעמד שמח ומרומם בהמשך לכל הכינוס, ועל פניו הק' של הרבי שליט"א היה אפשר להכיר כי הוא "אויפגעלייט" והרבה לחייך לעבר התינוקות שאחוזים בידי הוריהם וכד'.

כאשר עברו הרב אברהם שם טוב שעמד בראש ארגון המבצע ומגיש התוכנית מר ליון אמר הרב שם טוב לרבי כי זהו המנחה והרבי חייך אליו במאוד והודה לו".

כעת, לאחר כל ההכנות וההקדמות הללו שנמשכו כשעה וחצי, החל הרבי בדבריו. שיחת הקודש הראשונה ארכה 20 דקות, וזו תמציתה: התורה היא יסוד העולם ומטרת בריאת השמים והארץ, לכן בפסוק הראשון בתורה מודיעים שבריאת השמים והארץ היא בשביל התורה ובשביל ישראל והדבר בא לידי ביטוי גם כאשר ילד קטן שותה מים ומברך "שהכל נהיה בדברו". כל זה נעלם ויש להאיר ולגלות זאת ולכן מטרת הבריאה בולטת במיוחד במצוה שעניינה אור, כנרות חנוכה. מכך מובן עד כמה גדולה וחשובה ההתכנסות ע"י "סאטעלייט" שמאפשרת לראות מקומות שונים בעולם בבת אחת, מדליקים את הנרות בבת אחת, וברחבי העולם יכולים לראות איך גם כשילד יהודי מדליק את הנרות מיד נראה אור וזכרים בניסים ונפלאות של חנוכה, מוסיפים בתורה ומצוות וממהרים את הגאולה.

כאשר הרבי שליט"א סיים את שיחת הק' הראשונה היו אלה הדקות האחרונות של שידור הלוויין. הצופים בעולם ראו את הקטעים המסיימים, וב-770 המשיכה התוכנית הרגילה של כינוס צ"ה במתכונתה הרגילה, והרב שלום דובער העכט החל לתרגם את דברי הרבי לאנגלית.

גם בשיחה השנייה דיבר הרבי על ה"סאטעלייט" והפעם היתה הנקודה שהדבר מקל על גילוי אחדות ה' בבריאה כיון שהוא מקרב מרחקים ומאחד קצות מרוחקים זו מזו וכפי שראו בעת שיכלו להתאחד עם יהודים במוסקווה, בניו יורק, בהודו, בקאלקוטה, ביפן, בארץ

תשנ"ג

נר שני דחנוכה

בדומה לשנה הקודמת, גם בשנת תשנ"ג נערך מעמד ה'חנוכה ליו' ביתר שאת. בשנה זו, מלבד קטעי הווידיאו ודברי ההסבר אודות ימי החנוכה, צפו ההמונים בהצגת ילדים מיוחדת שסיפרה את נס החנוכה ונצחון החשמונאים.

כמעט עשרה ירחים חלפו מיני היום המר כ"ז באד"ר תשנ"ב, "את חללינו הוא נשא ומכאובינו סבל". בימים טרופים אלו משאלה אחת בקשו החסידים: "אבינו מלכנו שלח רפואה שלימה לאדוננו מורנו ורבינו".

בתקופה מרה זו, כל פעולה ועשייה טובה, נקשרת לבריאותו של הרבי. גם מעמד ה'חנוכה ליו' השנה היה כולו בסימן הציפיה והתפילה לבריאותו הקרובה של הרבי.

הנה קטע מיומנו של א' התמימים :

בשעות המאוחרות של מוצש"ק נר ראשון דחנוכה נכנסו ההכנות למעמד ה"לראות ולהיראות" להילוך גבוה. בחוץ הגיעו אולפני השידור הניידים וצלחות הלווין ובפנים עמלו לסדר את בית הכנסת כראוי והעבודה נמשכה כל הלילה עד הבוקר, כשדלתות ביהכ"נ נעולות לציבור מאז שעה לאחר צאת השבת ועד אחרי האירוע. משעה לשעה התקדמו ההכנות ובבוקר היה הכל ערוך. המקום של הרבי והאזור בו עומדת החנוכה היו מרופדים באדום מלכותי. על הקיר המערבי שלאחרונה הפך להיות המזרחי, היה שלט ענק של שם המבצע "CHANUKA LIVE",

ובכתלים הנוספים היו עוד שלטים מאירי עינים ובהם איחולי "חנוכה שמח" בכמה שפות. המנורה עצמה עמדה בדרום מערב, וזקני החסידים והנכבדים עמדו לצידה קרוב יותר למערב.

ביום ראשון בבוקר קראו בתורה במנין הקבוע בזאל הקטן כשהדלתות פתוחות. נודע כי היום ביקר הד"ר טישוולץ אצל הרבי שליט"א.

לעת הצהריים הגיע התכונה והמתחות לשיאה. בחצר מסביב הוכנו מסכים מיוחדים לצפות בשידור התכנית המשדרת לעולם ומסך מיוחד, במעגל סגור, ששידר כל העת מה בדיוק רואים ב-770. שכן, כאמור, הכניסה לביהכ"נ נמנעה מרוב הציבור ונתאפשרה רק לילדים ולילדות ומחנכיהם ואי אלו יחידי סגולה נכבדים. בשורות הבאות נספר מה היה מה ראו בבית חיינו.

בשעה אחת וחצי לערך נפתחו הדלתות והתלמידים והתלמידות התחילו להיכנס ולאט לאט מילאו את האולם הגדול עד אפס מקום. לפני התחלת התוכנית המשודרת, בשעה שלוש בדיוק לפי שעון ניו יורק היתה לילדים תכנית בהנחיית הרב שמעון העכט ובשעה 53:2 בא הרבי שליט"א לחדרו המיוחד בביהכ"נ ותיכף החל השיץ באמירת אשרי, אך הריל"ג ביקש להמתין ולאחר אמירת קרבנות הורם הוילון, והחלה התפילה.

לפני התפילה ניגש הרה"ח ר' שניאור זלמן גורארי' לרגל יום הולדת, וזכה לקבל דולר מידו הק' של כ"ק אד"ש.

עם סיום חזרת השיץ יצא הרבי אל המרפסת, ופני קדשו נצפו על המסכים.

הראו את תמונת הרבי מילדותו, ואח"כ חזרו לברכות אישי הציבור, שמענו את דברי הפרופ' אבנר שאקי ועוד. בהמשך עברנו למוסקווה וראינו את הרה"ח ר' י"י אהרונוב נרגש כולו ונואם בשפה הרוסית לפני הקהל הגדול. לאחמ"כ התכבד אחד מזקני הקהילה הרה"ח ר' מרדכי ליפשיץ לברך ולהדליק את החנוכה וכ"ק אד"ש ענה "אמן" אחר הברכות. בהמשך דיבר השליח הרה"ח ר' בערל לאזאר. כעת הראו על מסכי הענק תמונות מן המהפיכה, נפילת הקומוניזם, מלחמת המפרץ. שמענו את דברי נשיא ארה"ב מר בוש והגענראל שווארצקופף האחראים למלחמה, שדיברו מפורשות על ניסים גדולים. בהמשך ערך המנחה ראיון עם הרב שמואל קפלן, נושא הראיון הי "כיצד נביא את המשיח", והרב קפלן

בדקות הראשונות דיבר מנחה השידור ג'רי לוינ לפני הצופים, ודיבר אודות גדולת הרבי שליט"א, וכחלוף מספר דקות נראה במסכים טקס הדלקת נרות החנוכה בפאריז. הרבי שליט"א צפה במראה וכאשר השליח ר' מולע אזימאוו הביע ברכה לרבי שליט"א לבריאות שלימה ואריכות ימים לעולם ועד, ענה הרבי "אמן". בהמשך נצפה על המסכים ראש ממשלת ישראל מר יצחק רבין שסיפר על התרשמותו ממבטו המיוחד של כ"ק אד"ש, אח"כ היתה סקירה על מוסדות חב"ד בארץ, מפעל קליטת ילדי צ'רנוביל, ולאחמ"כ ראינו את דברי רה"מ לשעבר מר יצחק שמיר, דברי ראש ממשלת בריטניי לשעבר מר מרגרט תאציר ודבריו של מועמד הליכוד לראשות הממשלה מר בנימין נתניהו. כאתנתאת

ביאר במתיקות כיצד המעשים טובים של כל יהודי באשר הוא מחישים את ביאת המשיח.

בהמשך ראינו את וואשינגטון, במשטח ע"י הבית הלבן עמד השליח החדש הרב לוי שם טוב ולידו נציג הנשיא הנבחר מר ביל קלינטון שנשא דברים חמים. מפאת קוצר הזמן נאלצו לקטוע את דבריו ועברו תיכף להדלקה ב-770.

בעת הדלקת הנרות ב-770 הביט הרבי שליט"א במסך ובמנורה חליפות, ענה "אמן" על הברכות, וכאשר שרו "הנרות הלוי" היו שפתיו הקי' מרחשות, וכן הכה קלות באצבעו כמה פעמים. כאשר הרה"ג ר' חיים הכהן גוטניק עלה ובירך את הרבי בברכת כוהנים ענה הרבי "אמן" אחרי כל פיסקא.

לאחר השידור מ-770, נראו על המסכים קהל ההמונים ברחבת הכותל המערבי שם הדליק את החנוכיה – כבשנים האחרונות – הראשלי"צ הרב מרדכי אליהו, מקהלת ילדי צ"ה נגנה "יהי רצון" ו"שיבנה ביהמ"ק", ולאחריהם נשא הרב אליהו מספר מילות ברכה.

בשעה ארבע בדיוק הסתיים השידור מ-770 לכל העולם ומכל העולם ל-770, אך בבית חיינו המשיכה התכנית, בשלב זה אמרו הילדים את י"ב הפסוקים ומיד אחר כך שרו כולם יחד בליווי התזמורת את ניגון ההקפות לרבי לוי"צ זצ"ל. במשך השירים הקודמים לא היו סימנים מהרבי שליט"א לעידוד השירה וגם הפעם הרבי לא עשה סימן מיוחד לציבור, אבל היה אפשר להבחין כיצד מכה באצבעו הקי'. עם הניגון הזה חזר הרבי שליט"א לחדרו הקי' אחרי שהייתו עם הציבור

כשעה לערך."

כך תם מעמד ה"חנוכה ליווי" דשנת תהא שנת ניסים גדולים, כשהלבבות כולם הומים תפילה; כולם מייחלים לראות ניסים גדולים -

"בימים ההם ובזמן הזה..."

אוי רבי, עד מתי?!

ימי החנוכה תשנ"ד מתקרבים, הכל הוכן מתוך תקווה ואמונה שלימה שנוכה אכן "לראות ולהיראות" – "מלך ביופיו תחזינה עיניך".

הכל היה מתוכנן היטב, התכנית התנהלה בהצלחה רבה, אבל מתוך כל המסכים זעקה התביעה האחת והיחידה: רצוננו לראות את מלכנו! רצוננו לראות ולהיראות!

הרבי שליט"א, מי שמכוחו ומהשראתו קם המעמד הנשגב הזה, מי שבזכותו יש רבבות יהודים שמתכנסים כעת בפאריס, במוסקווה, באוסטרליה, בסין ובעשרות מקומות נוספים, חלקם בשעת לילה מאוחרת כשהמטר שוטף ללא רחם – לא משתתף בגשמיות במעמד הנשגב.

מלבותיהם הרותחים של רבבות אלו אשר התאספו ובאו בכל קצווי תבל אך ורק כדי להפגין את יהדותם ולבטא את רגשותיהם החמים לנשיא ישראל ומנהיגו – התפרצה הזעקה והתחניה: אנה ה', עד מתי?

גם היום, בכל שנה בימי החנוכה, נערך מעמד זה, מתוך תקווה ובטחון אכן "לראות ולהיראות" ותיכף ומיד ממש!

וזה מעשה המנורה

מגורת הזהב

מגורת הזהב שהוענקה
לרבי ע"י א' החסידים

חנוכיית הרבי

החנוכייה בה השתמש
רבינו במשך השנים

מגורת בית חיינו

החנוכייה הגדולה בה
מדליקים הנרות ב770

חנוכיית בית חיינו

העשויה כרצונו הק' של הרבי.

מיד כשהרבי נכנס לזאָל, הבחין בחנוכיה המיוחדת ונתן בה מבט ממושך. גם בעלותו על הבימה המשיך הרבי להביט בה, וגם כשכבר הניח את הסידור על השטענדער, הסתובב לפתע הרבי ובחן את החנוכיה מרגלה, ירכה וגביעיה, קניה וכפתוריה, ועד פרחיה ונרותיה...

גם בזמנים אחרים בתפילה הביט הרבי בחנוכיה. אחר התפילה, כששאלו התמימים את חברי המזכירות מה דעתו של הרבי על החנוכיה, השיבו כי ראו על פניו שביעות רצון רבה.

מכיון שזו היתה ההדלקה הראשונה בחנוכיה זו - העשויה כדוגמת המנורה במקדש - ומכיון שהיה זה גר שישו של חנוכה, הרי שיחד עם השמש דלקו בחנוכיה שבעה נרות, וכדי שלא יהיה חשש דמיון למנורת המקדש הורה הרבי - כהוראה מיוחדת לשנה זו - להסיר את השמש מהחנוכיה ולהניחו בסמוך לה. לשנה הבאה הדליקו בחנוכיה כבר מהגר הראשון, וסר מאליו חשש זה.

עד שנת תשמ"ב השתמשו בהדלקת הזאָל הגדול במנורת עץ גדולה, העשויה בצורה מרובעת. מנורה זו נתרמה ע"ר צבי הירש חיטריק.

בסוף שנת תשמ"ב עורר הרבי על העיוות שבעשיית הלוחות והמנורה בצורה עגולה, ושני תמימים - חיים ניסלביץ וזלמן שאָרף - התעוררו לתקן את המנורה ב770. הם העלו בקבצי ה'הערות' של אותו הזמן שאלות ובירורים בנוגע לצורת המנורה ומיקומי הכפתורים והפרחים, וכשתמה מלאכת הבירורים - ארבעה ימים לפני חנוכה - פנו הם לר' הערשל פקר, צורף חסידי הדר ב'שכונה', שנטל על עצמו את המלאכה הקשה והמסובכת. במשך כעשרה ימים עמל הצורף על המנורה מתוך הרגשה לא רגילה, כשביללות מסייעים לו תלמידי התמימים.

על אף המאמצים הרבים, הסתיימה הכנת החנוכיה המופלאה רק לקראת הדלקת גר שישו של חנוכה, והוחלט להציב אותה להדלקה במקומה רק סמוך מאוד לזמן ההדלקה. כשהכניסו התמימים את החנוכיה המצופה זהב טהור, התקצבו סביבם מאות מבאי 770, כשהם מביטים בהתפעלות בחנוכיה המהודרת,

חנוכיית הרבי

המנורה בה השתמש רבינו במשך השנים

בערבי שבתות היו מניחים על הכסא ספר, כדי שישימש בסיס לדבר המותר, על מנת שיוכלו להזיז את הכסא לאחר שכבו הנרות.

כאן המקום לציין כי סבה של הרבנית חיה מושקא ע"ה, הרה"ח הר"ר אברהם שניאורסאהן ע"ה (חמי של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע), העניק לרבי בחתונתו בתור "דורון דרשה" את מנורת החנוכה של אביו, הרה"ק מוהרי"ן מניעזין נ"ע.

ואכן, במכתב ששלח אביו של הרבי, כ"ק הרה"ק רבי לוי יצחק נ"ע לבנו הרבי אחרי החתונה, כותב לו אביו:

"בשלום ובבריאות תשמש בהנר חנוכה שנתנו לך, מסתמא הוא של כסף, ונר מצוה ותורה אור יאירו לפניך כל הימים, וזכות אביכם זקנכם מהרי"ן נ"ע זי"ע יגן עליכן לטוב כל הימים"....

החנוכייה בה הדליק רבינו את נרות החנוכה במשך (רוב) השנים, עשויה מעופרת קלה (אלומיניום).

מקורה של החנוכה הוא מאירופה. לא ידוע מתי הרבי רכש או קיבל אותה, אמנם הרבי הביאה איתו כבר בהגיעו לארה"ב בכ"ח סיון ה'תש"א, ומן הסתם היתה בשימוש עוד באירופה.

בביתו של הרבי, הרבי היה מדליק את החנוכה בקומת הכניסה, בצידו הדרומי של סלון הבית, בדלת המפרידה בין הסלון לבין החדרון האחורי הקטן והמטבח.

בשנים בהם הרבי הדליק את החנוכה בחדרו הק' בסעווען-סעוונטי, הרבי היה פותח את דלת חדרו הק' ובחלל הפתח, ממול למזוזה, הוצב כסא עליו הונחה החנוכה. דלת חדרו של הרבי היתה נותרת פתוחה כל משך הזמן הנדרש להדלקה.

מנורת הזהב

סיפורה של המנורה המיוחדת שהעניק ר' אהרן קליין לרבי

אהרן מסר: באם לא אקבל את מלוא הסכום בתוך ארבעה חודשים אפרק את החנוכייה ואחזירה לקדמותה, ואתה תפסיד את דמי המקדמה על-סך עשרת אלפים דולר.

ר' אהרן ביקש מהצורף שיציב לו ארכה בת שישה חודשים בה ישלם את הסכום, אך הצורף סירב בתוקף. ר' אהרן אמר לו בתקיפות אופיינית: "אתה משחק באש! החנוכייה הזו היא עבור הרבי מליובאוויטש..." אמנם הצורף עמד על שלו ולא הסכים בשום פנים לדרישת ר' אהרן. למחרת נאלץ הצורף לעזוב את העבודה במפעל עקב מאורע מסויים, ור' אהרן הגיע להסדר עם החברה.

החנוכייה הורכבה מ151 אונקיות של זהב וגובהה 24 אינצ'ים. ר' אהרן הורה לחרוט עליה: "ערכתי נר למשיחי. י"א ניסן תשל"ו, נשיא ישראל". בערב שבת נחמו תשל"ו אחר חצות הים הביא ר' אהרן את החנוכייה אל בית הרבי.

בתחילה שוחחר' אהרן עם הרבנית נ"ע על כמה נושאים אחרים, ובהמשך הראה לה את המתנה העטופה שהביא. "נאך א בעכער?" שאלה הרבנית אחר שר' אהרן הביא בעבר גביע יפהפה כמתנה לרבי. לאחר שהסירה הרבנית את העטיפה והחנוכייה נגלתה ברוב הדרה לא הסתירה את התפעלותה מפארה המיוחד של המנורה. הרבנית שאלה אותו: "וויפיל חובות דארפסטו יעצט אויספעלן?"

אחד מהחסידיים המיוחדים שנודעו ברגש אהבתם והתקשרותם לכ"ק אדמו"ר הי' ר' אהרן קליין ע"ה. התקשרותו האמיצה והכנה לכ"ק אדמו"ר, הביאה אותו כמה פעמים בימי חייו להגות רעיונות מקוריים, שנראו פעמים אחדות אף רחוקים מביצוע, ורק אודות אהבתו העצומה לרבי הגיעו הדברים לידי פועל. די אם נציין, שאת רעיון 'טנק המבצעים' הוא הגה בעצמו, והביאו לידי פועל על משאית מאולתרת עוד בשנת תשכ"ג, שנים קודם ש'טנקי המצוות' נצפו משוטטים בחוצות העיר ניו יורק.

לקראת ימי החנוכה, מובאים כאן פרטי המאורע על המנורה המיוחדת שהעניק ר' אהרן לרבי:

באחד ממסעותיו בעולם, בשנת תשל"ו, נתקל ר' אהרן בחנוכייה עשויה זהב טהור שכולה נוצצת מבוהק. הוא צילם אותה, נסע לאחת מחברות יצור כלי היודאיקה הגדולות בעולם וביקשם ליצור ממנה העתק מדויק. בתחילה סירבה החברה, בנמקה אשר אי אפשר ליצור העתק זהה ומדויק לזו שבתמונה. אך ר' אהרן, אשר ניחן בתמימות ופשטות מיוחדת, התעקש באמרו שהחנוכייה מיועדת ל"נשיא ישראל הרבי מליובאוויטש". או אז נתרצו מנהלי החברה ליטול על שכמם את המלאכה, והטילו את העבודה על צורף יהודי בעל שם.

לכשסיים את העבודה העביר הצורף לר'

החסיד ר' אהרן קליין ע"ה אצל הרבי

את ר' אהרן לחרוט על המנורה את הפסוק
"ערכתני נר למשיחי".

לר' אהרן הגיע שמועה שמספר פעמים
הביעה הרבנית בפני הרבי את חפצה
שידליק את גרות החנוכה במנורת זהב.
באחד הפעמים השיב לה הרבי: "ס'איז גענוג
וואט דער רוז'ינער האט געאהט א גאלדענע
מנורה" (= מספיק שלרוז'נער היתה מנורת
זהב).

על מנורת הרוז'ינער נכתב "ערכתני נר
למשיחי" והרוז'ינער התבטא פעם: "אט
משיח וועט קומען, וועל איך אנצינדן האט
די מנורה" (=כאשר משיח יבוא אדליק את
המנורה הזו).

לפיכך בחר ר' אהרן בפסוק זה...

[= כמה חובות עליך לפרוע כעת?] השיב
ר' אהרן: "בשעה שנותנים מתנה לרבי
משתדלים שהדבר יהא מכסף נקי וטהור,
ולא באמצעות חובות".

הרבנית שאלה האם לו בעצמו יש חנוכיה
כה מפוארת. ר' אהרן השיב שקנה מספר
שנים קודם לכן ב"איסט-סייד" חנוכיה
בשישה דולרים ועבורו זה מספיק. אך למלך
דרושה מנורת זהב! מסופר, כי בהמשך
הזמינה הרבנית שולחן עשוי ארד עליו
הניחה את המנורה.

הרב שלמה רייניץ, ששימש בקודש
מספר שנים, סיפר שבהיותו בבית הרבי
בתחילת שנות המ"ם ראה על החנוכיה
אותות שימוש טריים.

טעם מעניין עמד מאחורי מה שהביא

"בעסער זאל מען גייען שטורעמען אין 'פרסומי ניסא'
פון מבצע חנוכה" – אמר הרבי בחנוכה תשמ"ז,
במקום השיחה אותה ציפו החסידים לשמוע...

מבצע חנוכה

על השנה הראשונה בה החלה התנופה במבצע חנוכה • ההתוועדות בה אמר הרבי: יש לפעול בחנוכה עם ה'נטורי קרתא'... • על המיומן שנשלח על-ידי הרבי ל...סופגניות • כל זאת ועוד בסקירה מרתקת זו על המבצע שהרבי אמר עליו 'אין שום השערה על מה שפעלו!'

השמועה על-דבר המבצע פשטה כאש בשדה קוצים ובכל העולם החלו בהכנות אינטנסיביות לקראת המבצע.

האמת היא שכבר שנים קודם לכן פעלו החסידים במבצע חנוכה, אמנם המבצע במתכונת הזו ובסדר גודל כזה פרץ רק בשנת תשל"ד, על-פי הוראתו של הרבי. הרבי הורה לפעול במבצע חנוכה בלהט בקרב כל חלקי העם, עד שלא יהיה יהודי שלא יגיע אליו אור החנוכה.

וזה היה נוסחה של הוראה טלפונית מהרבי שנתקבלה בכ"א כסלו תשל"ד:

"א) להשתדל אשר בכל בית יהודי תהא מנורת חנוכה וידליקו נרות חנוכה, במקום שצריך להמציא להם מנורת חנוכה, לתת להם בכסף או בחינם לפי המצב. מטעם חינוך רצוי שילדים גם כן ידליקו, רק שיהא במקומות שונים..."

ב) כדאי אשר בכל בית תהא קופסת צדקה לחנך הילדים אשר חלק מדמי החנוכה יתנו לצדקה. שיבקרו בבתי יהודים וימריצו על דבר הדלקת נרות חנוכה..."

"בחג החנוכה צריך לעורר, שבכל מקום ומקום בו גרים יהודים ידליקו נרות חנוכה, הן במקום מרכזי, ב"פרסומי ניסא", והן בביתו של כל אחד מישראל, על כל פנים חנוכייה אחת לכל הבית. והיה זה דבר נכון גם שכל ילד ידליק חנוכייה משלו. ובאם פוגשים במי שאין לו חנוכייה, יש להעניק לו חנוכייה.

ובזה נכלל גם התוכן הפנימי של הדלקת נר חנוכה - להאיר את נפשו וביתו של כל אחד מישראל ב"נר מצווה ותורה אור", עד ל"שמן שבתורה", רזין דרזין שבתורה, ולהאיר גם ב'חוץ', על-ידי שמעמיד 'פנס' ברשות הרבים, ובדרך ממילא מתקבצים בני רשות הרבים למקור האור."

מילים אלו, שאמר הרבי בהתוועדות י"ט כסלו תשל"ד, כחודשיים לאחר מלחמת יום הכיפורים היוו יריית הפתיחה לתנופה האדירה של 'מבצע חנוכה'. הרבי דיבר על הצורך 'להמתיק דינים' בעקבות המלחמה על ידי שמחת חנוכה פורצת גדר שתגיע לכל בית יהודי.

הפעילות בקרב החיילים

הרבי הורה והתייחס באופן מיוחד בנוגע למבצע חנוכה בקרב חיילי צה"ל. פעילות חנוכה עם החיילים החלה כבר בשנים שלפני כן, אמנם בשנת תשל"ד קיבלה הפעילות תנופה רבת.

את הקשר בין המבצע לחיילי צה"ל ביטא הרבי כבר בהתוועדות י"ט כסלו באותה שנה. בהתוועדות דיבר הרבי גם על פעילות זו תוך שהוא נכנס לפרטי פרטים ולהוראות מדויקות כיצד תבצע הפעילות:

"...במקביל יש לפעול בחנוכה עם ה'נטורי קרתא' - אנשי הצבא, שהינם השלוחים של כלל ישראל שזכו להגן בגופם ובנפשם על יהודים, וצריך לוודא שבכל מוצב תהיה חנוכייה. ויסדרו גם שבכל יום ידליק חייל אחר, וכך יזכו שמונה יהודים בהדלקת נר חנוכה.

את הפעילות בצבא צריך לארגן בדייקנות ובזריזות, ומתוך 'שטורעם'. וצריך להדגיש, שבערב שבת ובמוצאי שבת ידליקו את החנוכייה בזמן המתאים, כיוון שאם מדליקים שלא כפי רצון ה', אזי עדיף שלא ידליקו כלל, ולא

יבנו על ידי היפך הבניין. ובאם ישתדלו בכך כראוי, יוכלו לוודא עניין זה שביום שישי ידליקו משך זמן לפני כניסת השבת, ובמוצאי-שבת ידליקו משך זמן לאחר צאת-השבת (ועדיף מלכתחילה להורות על זמן ארוך יותר מהזמן הנכון, ולהזהיר יותר כדי שלא יצא מזה מכשול). וגם יורו שאסור לטלטל את החנוכייה מיום שישי לפנות ערב עד מוצאי-שבת.

מי שתהיה לו הזכות לחלק לחיילים 'דמי חנוכה' יאמר לפנייהם דבר תורה, ויהיה זה בבחינת "כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו", ויוכל לקיים את מנהג ישראל של חלוקת "דמי חנוכה" לילדים. כמו-כן היה כדאי שחייל אחד יאמר לשני דבר תורה, כך שגם הוא יוכל לקיים את מנהג נתינת דמי חנוכה. וכן צריך לוודא שהחיילים יתנו צדקה מדמי חנוכה.

ועל דרך זה בנוגע לתורה ותפילה, יתנו לכל אחד מהחיילים סידור, שזהו עניין התפילה, וגם תהילים שזהו עניין התורה. ויניחו את הסידור והתהלים במקום גלוי, כך כשיצטרך מישהו מהם לסידור ותהילים, יהיו הללו ברשותו מן המוכן."

יהודית כובשת את ליבם. וכך השתדלו שרצונו של הרבי, שלא יהא יהודי שאור החנוכה לא יגיע אליו, יתקיים על הצד הטוב ביותר, כשכל העת נשלחים דיווחים משמחים אל הרבי ורבים מהם זכו למענה מעודד.

אלפי יהודים שבשנה זו נפגשו לראשונה עם חג החנוכה, נחשפו בעקבותיו לאור היהדות וכך התקדמו אט-אט בקיום התורה ומצוות.

לקראת סוף חנוכה התבטא הרבי אשר עכשיו צריך לתת את 'הדחיפה האחרונה' ולכנס ילדים ב'זאת חנוכה'. בקשר לענין זה התבטא הרבי **"אני מבקש ומתחנן בבקשה נפשית בכל לשון של תחינה ובקשה..."**

בהתוועדות שבת שאחרי זה ציוה הרבי שהמשתתפים במבצע חנוכה יאמרו לחיים וינגנו ניגון של שמחה, והוסיף, **"אין שום השערה כלל על מה שכבר**

הרבי הרבה להדגיש את חשיבותה של הפעילות בקרב חיילי צה"ל, והורה **"שתהא מנורה בכל מוצב, אפילו נמצא שם חייל אחד, ועאכו"כ כשנמצאים הרבה חיילים"**.

יחד עם זאת הורה הרבי לפעול באופן מיוחד גם בקרב אלמנות ויתומי המלחמה, לדאוג שידליקו נרות חנוכה ושיקבלו דמי חנוכה.

הרבי גם הורה לפעול בבתי הרפואה ובבתי-אבות ולשמח את הנמצאים שם. בנוסף הורה הרבי לפעול באופן מיוחד בבתי הכלא בקרב האסירים היהודים השוהים שם.

"אין שום השערה על מה שפעלו"

ואכן, בשנת תשל"ד יצאו המוני חסידים למבצע חנוכה מסיבי והביאו להמוני בית ישראל את אור החנוכה, עשרות אלפי יהודים זוכו במצוות החג כששמחה

פעלו במבצע חנוכה וכעת צריך רק לדחוף להמשיך כל זאת בתוך העולם שלאחרי חנוכה ושכולם יכריזו בקול גדול: דאלאי גלות פנימי, דאלאי גלות חיזוני, און דאלאי כפשוטו..."

באותה שנה, אחר הפסק של שנים רבות, התקיימה חלוקת 'דמי חנוכה' מיוחדת מהרבי אך ורק לאלו שקיבלו אישור בכתב מיו"ר צא"ח המרכזית ר' דוד ש"י רסקין שהשתתפו במבצע חנוכה (ראה באריכות בסקירת ה"חנוכה גלטי" בקובץ זה).

גם לפעילי מבצע חנוכה בארץ הקודש שלח הרבי במיוחד מטבעות לדמי חנוכה. וכך נרשם ב"הודעה לאנשי" מוי אדר:

"הודעה לאנשי" ש:

התוועדות חלוקת דמי חנוכה שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח עבור אלה שהשתתפו במבצעי חנוכה (1 דולר לכל אחד), תתקיים, אם ירצה ה' במוצ"ש ק פרשת תצווה, זכור, בשעה 8 בערב בדיוק בבית הכנסת שיכון חב"ד."

תנופה מתמדת

גם בשנים הבאות המשיך מבצע זה וביתר שאת ועוז. וכבר משך זמן קודם חנוכה, ולעיתים אף כבר משבת מברכים החודש כסלו, היה הרבי מעורר להתחיל לפעול במבצע. במשך השנים נוספו עוד הוראות רבות מהרבי על דרכי הפעולה ופרטי המבצע.

משנה לשנה, המבצע גדל והולך תוך ניצול של כל אפשרויות הפרסום, בעיתונים, ברחובות, בטלוויזיה וברשת המכוונת – הכל על-מנת להביא את אור החנוכה לכל יהודי בכל מקום בעולם.

על הפעילות במבצע חנוכה, היה הרבי עונה במכתבים ומענות מיוחדים מהם ניכרה גודל הנחת-רוח מהמבצע, כמו כן בימים הסמוכים לחנוכה היה הרבי מעורר במכתבים ומענות על גודל החשיבות בהתעסקות במבצע ובהכנות אליו.

בסמיכות לשבת מברכים כסלו תשמ"ג, מעורר הרבי על מבצע חנוכה מתוך שטורעם: **בטח מבצע חנוכה מיט א שטורעם, והלכה כבית הלל דמוסיף והולך, ובפרט כשגם כן לכתחילה צריך להיות אריבער.**

לקראת ימי החנוכה של שנה זו כתב הרבי לרב ישראל לייבוב, יו"ר צאגו"ח: **בשנה זו צריך להיות מבצע חנוכה במימד הכי גדול. אזכיר על הציון.**

בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישב תשמ"א קרא הרבי לפעול ב'מבצע חנוכה' באופן של 'הקהל'... כולל גם "גרף אשר בשעריך".

הרבי הסביר: **והכוונה לכל אחד ואחד, על כל אחד לפעול בכך, ולא להסתפק במינוי שליח שיפעל בכך כו'.**

בתשמ"א התבטא הרבי באחת השיחות:

לשם מה נשלח יהודי לגלות – אין זה כדי לתקן נפשו האלוקית, שכן זו איננה זקוקה לתיקון, היא מלכתחילה מתוקנת – אלא הנשמה ירדה למטה כדי לתקן את הגוף ונפש הבהמית.

וכן – כדי להוציא יהודי מהגלות ולהעמידו בקרן אורה! – זאת, על-ידי שישוחח עם יהודי אודות חנוכה, "שמונת ימי חנוכה" וכל הפרטים שבדבר, ו"מצוה גוררת מצוה" – ולאחר

מכן משוחח עמו אודות כל התורה כולה וכל המצוות כולם.

לקראת סיום התוועדות י"ט כסלו תשל"ז דיבר הרבי על מעלת יתפילת עניי, שהיא נעלית יותר מתפילת רבים, ובהמשך לזה אמר הרבי ש"זוהי ההסברה בזה שמשעירים וזועקים ומבקשים וקורעים את הלב – שיפעלו על יהודי שיוסיף מעשה אחד, דיבור אחד או מחשבה אחת בקשר לתומ"צ, ואומרים: **צאו ל'המונה של רומי' – בטאנק או בהליכה רגלית, כרצונכם – ותפעלו על ילדה יהודיה שתדליק נר שבת, תפעלו על ילד יהודי שידליק נרות חנוכה!**

הדלקות והנוכיות ציבוריות

למעשה, רעיון ההדלקות הציבוריות והצבת חנוכיות ענק, החלכיוזמה מוצלחת של מספר שלוחים, וזכה בהמשך הדרך לעידוד נמרץ של הרבי. אחרי קמפיין חנוכה מוצלח שנערך בפראנסיסקו, החל גם הימרכו לענייני חינוך' לשלוח רכבים כשעליהם מתנשאות חנוכיות ענק בגובה של שלשה מטרים ויותר.

ההדלקה הציבורית במדשאת היבית הלבן' נערכה לראשונה בהשתתפות נשיא ארה"ב דאז, מר קארטר. העיתונות הכללית התייחסה לאירוע בהבלטה, והדגישה את העובדה שראש ממשלת בריטניה – שהיה אמור להפגש באותו ערב עם מר קארטר – פשוט המתין לו עד ששב מההדלקה הציבורית! השתתפות הנשיא האמריקאי לא היתה מובטחת, ורבים סברו שהוא לא ישתתף באירוע – מחמת הסתגרותו הממושכת בבית הלבן באותם ימים בעקבות ההשתלטות על השגרירות

האמריקאית בטהרן. למרבה ההפתעה, הוא השתתף באירוע, ואף התעכב בו זמן רב. הוא כובד בהדלקת השמש בחנוכיית הכסף, ואת שאר ארבעת הנרות – הדליק בנו של אחד הבכירים היהודיים בממשל. בד בבד, הודלקו המנורות בחנוכיית הענק המוצבת שם.

הנשיא הבחין שרק במחצית החנוכה הודלקו הנרות, וברוב המועקה הכבדה בה היה שרוי באותם ימים, מצא בזה ביטוי לחציו החשוך והרע של העולם, וביקש להאיר גם את שאר העולם ולהדליק את שאר הנרות... הרב שם-טוב התלבט מאד, ולבסוף הדליק את הנרות בחנוכה הקטנה – אותה רואים מעטים – ובמנורת ה'פרסומי ניסא' השאיר את מספר הנרות המתאים. הנשיא התרגש מאד, והודה בחום לר' אברהם. כשהרב שמטוב דיווח הכל לרבי ציין שהוא מקווה שגרם נח"ר בקידוש ה' וברושם שהשאיר המעמד על הנשיא. הרבי השיב: חבל שלא נגרם קידוש ה' האמיתי, שע"פ תורה מדליקים ביום זה אך ורק ד' נרות...

מאז נערכת הדלקה רבתי זו בכל שנה ושנה, בנוכחות אישי ממשל בכירים ובפרסום נרחב ביותר.

בכל יום מימי החנוכה נערכת ההדלקה המרכזית במנהטן, בחנוכה הגדולה בעולם – אותה עיצב האמן העולמי יעקב אגס ברוח הרישום של הרמב"ם, כשהקנים אלכסוניים לחלוטין. בנית המנורה והצבתה במקום נעשו בברכת ועידוד הרבי. הדלקה זו מושכת אליה המונים, ובסמוך לה נערכות פעילויות חנוכה לקהל ובמיוחד לילדים. הדלקת ערב שבת שם בולטת משאר ההדלקות,

"ההשתתפות מכאן - כדאשתקד"...

הרבי עצמו היה משתתף ע"י המזכירות בהוצאות שהוציאו צא"ח בארץ-הקודש על מבצע חנוכה ואף היה מתעניין בפרטים ופרטי פרטים החל מחלוקת החנוכיות וכלה בסופגניות, ניתן ללמוד זאת גם ממענה המזכירות לר' ישראל לייבוב:

"בשאלתו על דבר הזמנת ה"סופגניות" למבצע חנוכה - יש לסדר גם בשנה זו. אם ירצה השם ההשתתפות להנ"ל מכאן כדאשתקד.

חביבות מיוחדת

מבצע חנוכה היה מהמבצעים החביבים ביותר על הרבי, דבר זה התבטא בביטויים הנדירים שהרבי אמר כלפי המבצע, ב"שטורעם" הגדול בו הרבי דיבר ונהג כלפי מבצע זה ובהוראות הנדירות שהרבי הורה.

החביבות המיוחדת שרשח הרבי למבצע זה ניכרת גם בהגהה שכתב הרבי על רשימת פעולותיו משנת תשמ"ב, בפתח ספר 'היום יום'. ברשימה כפי שהוכנסה לרבי להגהה נכתב "מעורר על דבר השתדלות יוצאה מן הכלל לגמרי ב'הפצת המעיינות חוצה". הרבי הוסיף בכתב-יד-קדשו את המילים: "ובמבצע חנוכה!"

משום שמייד אחר ההדלקה ממריא ר' שמואל בוטמן במסוק, כדי להגיע לביתו בזמן, קודם שבת. תגובת הרבי לקידוש ה' זה היתה, "יוכי בשביל מה הומצא מסוק, בשביל מלחמות?!..."

בכמה מקומות היתה בתחילה התנגדות מצד גורמים שונים ליפרסומי ניסאי' אלו, בתואנה שהדבר פוגע ב'הפרדת הדת מהמדינה' ומחשש להפרת האיזון בין היהודים לשאינם כאלו ברחבי ארה"ב. הרבי שלל גישה זו מכל וכל והסביר שאחרי שהדבר אושר משפטית בכמה וכמה מקרים, הרי שעלינו לעמוד על זכותנו ולהפגין את יהדותנו בגאון וללא כל רפיון וחשש.

כיום נערכות הדלקות ציבוריות בכל מקום בעולם, וכפי בקשתו של הרבי - הן נערכות במקומות הבולטים והמרכזיים ביותר - במרכזי שלטון, קניוני ענק, בסיסי צבא גדולים, צמתים וכיכרות מרכזיים, כשהשלוחים משתמשים ברעיונות יצירתיים ביותר כדי להביא את דבר החנוכה לכל יהודי, באשר הוא.

ליום 'זאת חנוכה' ישנה הוראה מיוחדת מהרבי, שהחנוכיות הציבוריות ידלקו כל משך המעת-לעת.

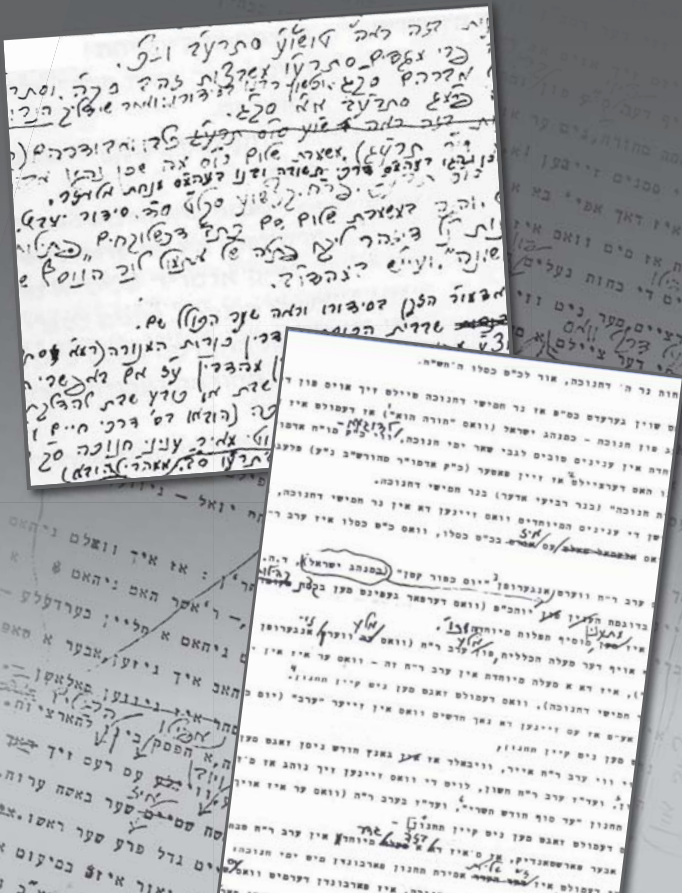
”ברם, לאחרי כל העבודה והיגיעה במבצעי חנוכה [שהעבודה הייתה ”כדבעי לי’ למיעבד”], וכמו כן הייתה גם הצלחה גדולה ביותר, למעלה מן המשוער] - הרי לא זו בלבד שאי אפשר להסתפק בכך וללכת לנוח, אלא שהמשך הפעולה להאיר בחוץ על ידי ”נר מצווה ותורה אור”,” צריך להיות באופן ש”מוסיף והולך” גם לגבי הפעולות של ימי חנוכה. שכן לא ייתכן שאחרי העילוי והשלימות של ימי החנוכה תבוא ירידה חלילה, אלא אדרבה – ”מעלין בקודש”.

והמעשה הוא העיקר – להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, החל מעשרת המבצעים הידועים הכוללים את כל ענייני התורה ומצוותיה. ועל ידי זה ממהרים ומזרזים את קיום הייעוד ”והוי’ יגיה חשכי” בפועל ובגלוי – ביטול חשכת הגלות, ואדרבה, ”לילה כיום יאיר”,” מכיון ש”והיה לך ה’ לאור עולם”.

לקראת ימי חנוכה תשמ”ז עורר הרבי באופן לא רגיל שהפעילות תהיה סוערת ביותר, עד שבלילה השביעי, אחרי הדלקת הנרות בסעווען סעוונטי, הבחינו החסידים שהרבי משאיר את הסידור על השטענדער, כך הבינו שהרבי עומד לשאת שיחה, הקהל כולו נשאר לעמוד והמתין לדברי קדשו של הרבי. הממונים מיהרו להגיש את המיקרופון, אך הרבי הניף את ידו בביטול, פנה אל עבר הקהל ואמר בקצרה, ”אַנשטאַט אַז מ’זאָל אָפּגעבן די צייט אויף צו הערן וואָס איך רעדט, בעסער זאָל מען גייען שטורעמען אין פּרסומי ניסא’ פון מבצע חנוכה” [= במקום להקדיש את הזמן לשמוע מה שמדברים, טוב יותר שילכו להסעיר ב’פרסומי ניסא’ במבצע חנוכה]...

”מוסיף והולך” – גם בשאר המבצעים הרבי קרא להמשיך את מבצע חנוכה על כל השנה, באחת ההתוועדות דובר הרבי על ההתעוררות בקיום יתר המבצעים במהלך השנה:

כתבי יד קודש

כתבי קודש ועלי הגהה שונים ומיוחדים
הקשורים עם ימי החנוכה.

היום קדוש יהי' וכל העולם יחד
בזמן קדוש יהי' וכל העולם יחד
בזמן קדוש יהי' וכל העולם יחד

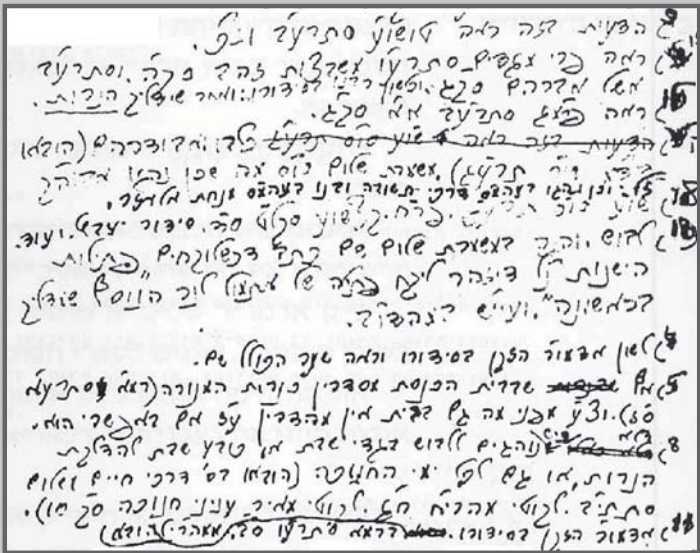
כ"ד. משיחת נר ה' דחנוכה, אור לכ"ט כסלו ה'תש"מ.

א. מ'האס שוין גערעדט כמ"ם אז נר המישי דחנוכה טיילט זיך אויס פון די אנדערע סעג פון חנוכה - כמנהג ישראל (וואס "תורה הוא") אז דעמולט איז דא א הוספה מיוחדת אין ענינים טובים לגבי שאר ימי חנוכה, ווייל כ"ט מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האט דערציילט אז זיין פאטער (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע) פלעגט געבן "פעות חנוכה" (בנר רביעי אדער) בנר המישי דחנוכה.
צווישן די ענינים המיוחדים וואס זיינען דא אין נר המישי דחנוכה, איז אויך - וואס אפגעזאגט/עס/אין כ"ט כסלו, וואס כ"ט כסלו איז ערב ר"ח (סבת).

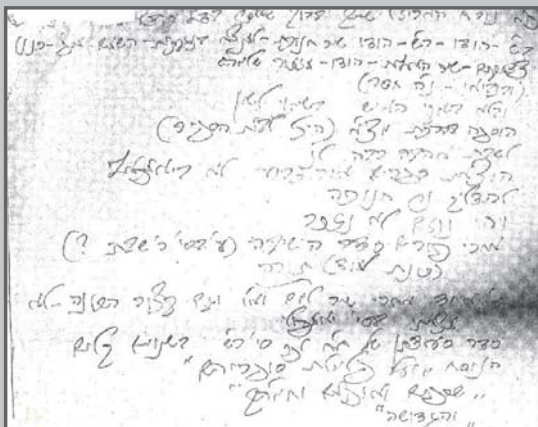
וואס ערב ר"ח ווערט אנגערופן ³ "יום כפור קטן" (במנהג ישראל), ד.ה. מעין און בדוגמת הענין פון יוח"פ (וואס דערפאר געפינט מען בקלם מיוחדת אז בערב ר"ח איז מען מוסיף תפלות מיוחדת ^{למנוחה} וועגן יום כיפור).
ג. נוסף אויף דער מעלה הכללית פון ערב ר"ח (וואס ^{למנוחה} ווערט אנגערופן "יום-טוב קטן"), איז דא א מעלה מיוחדת אין ערב ר"ח זה - וואס ער איז אין ימי חנוכה (נר המישי דחנוכה), וואס דעמולט זאגט מען ניס קיין חתנו ⁴.
און אע"פ אז עס זיינען דא נאך חדשים וואס אין זייער "ערב" (יום כפור קטן) זאגט מען ניס קיין חתנו,
[אזוי ווי ערב ר"ח אייר, וויבאלד אז און באנוץ חודש ניסן זאגט מען ניס קיין חתנו], ועד"ז ערב ר"ח חשוון, לויט די וואס זיינען זיך נוהג אז מ'זאגט ניס קיין חתנון "עד סוף חודש תשרי", ועד"ז בערב ר"ה (וואס ער איז אויך ערב ר"ח) וואס דעמולט זאגט מען ניס קיין חתנו ⁴ -
איז אבער פארשטאנדיק, אז ס'איז דא א מנהג מיוחדת אין ערב ר"ח סבת, וויבאלד אז דעמולט איז ^{למנוחה} מען מוסיף תפלות מיוחדת אין ערב ר"ח סבת, דער ^{למנוחה} חתנון אין ימי חנוכה, איז פארבונדן דערמיט וואס שטייט אין מגילת תענית אז דעמולט טארן ניס זיין קיין ענינים וואס זיינען פארבונדן ^{למנוחה} מיט היפך השמחה, וואס בדוגמת זה איז אויך דער ענין פון אמירת חתנון וכיו"ב.

לפנינו צילום נדיר משיחת נר ה' דחנוכה תש"מ עם הגהות הרבי.

לפנינו פאטאגראפיה ממנהגי חנוכה שערך הרבי בשנת תיש"א בכתב יד קדשו.

לפנינו רשימה של שינויים הקיימים בסידור הבעש"ט מהסידור שלנו שערך הרבי בכתב יד קדשו, כשבין היתר מצויין: "להדליק נר חנוכה".

The Moshiah Times

95 cents

December 1987

Vol. 7 No. 6 (46)

Kislev 5748

לפנינו ציור השער דעיתון "משיח טיימס" משנת תשמ"ח. בתמונה נראה ילד מספר לבני משפחתו את סיפר החנוכה, ילדים משחקים בסביבון ועל השולחן בפניה ישנה מגורת חנוכה.

כשהכניסו הציור לרבי, על מנת להגיהו, כנוהג הקבוע העיר הרבי: "המגורה ה"ה לפרסומי ניסא ולא בפניה כו'!!".

The Magazine For Jewish Children

The Moshiah Times

95 cents

December 1987

Vol. 7 No. 6 (46)

Kislev 5748

לפנינו הציר המתוקן עפ"י הגהת הרבי.

נוסח הנרות הללו ■

ב"ה, שאלו בהשיחה דש"ם מקץ תשכ"ד.

א. נחבאר בהנוסח שב"ה הנרות הללו מה שאומרים ע"י כהניך הקדושים, לפי שבלא"ה יוקשה, איך הותר להט למסור נפשם, והרי הגזירה הייתה רק על חודש מילה ושבת, ולשיטת הרמב"ם (הל' יסוה"ת פ"ה ה"ד) אסור ליהרג במקום שנאמר יעבור ואל יהרג, וא"כ איך הותר להט למסור נפשם, ומכיוון שעשו דבר האסור, למה הייתה היטועה מלפעלה על זה? ולכן אומרים "ע"י כהנך הקדושים", שלכן הותר להט מס"נ גם בשארי עבירות (כמ"ש הכס"מ ספ.). שאלה: הרי כוונת היוגים הייתה לבטל את דתם ושבועת הגזירה ליהרג ואל יעבור?

ת"ע
ס"נ
אמרו"פ -

ת"ע
ס"נ
אמרו"פ -
הנהיגים ועל הנפלאות"
הוקשה על זה (א) מהו ג' ענינים אלו. (ב) והרי נ"ח הקנום בשביל הנס שהי' בפך השמן, אמר ולא שביל נצחון המלחמה וכו', וא"כ למה מזכירים ב"ה הנרות הללו" על החשועות ועל הנפלאות? (ג) מהו טעם השינוי, שבהחילה הסדר הוא החשועות ניסים ונפלאות, ולבסוף: ניסים נפלאות וישועות? ונחבאר החפוש בין ג' ענינים אלו, וישועות הוא גם בדרך הטבע. נס - למעלה מהטבע. פלא - הו"ע שאסר להסביר גם עפ"י טבע אבל מ"מ זה פלא (והו"ע נס המלושב בטבע). ובתחילה המסודר הוא לפי סדר הזמנים: בטוריעין - ישועה (עפ"י טבע). אח"כ הי' נצחון המלחמה גבורים ביד הלשים ורבים ביד מעטים - נס למעלה מהטבע. ואח"כ מה שצנאו פך השמן חתום בחומה של כה"ג, שאי"ז נס, אבל כ"ס פלא. טש"כ בסיום הענין הוא לפי סדר ההסתכה (מה שגרין להודוים ולהלל לטען הגדול), שהחילת ההילול הוא בכנס, ואח"כ גם בשלא ואח"כ גם בישועה.

יעבור אפילו על אחת משאר צדות (שט ה"ג) ואפילו על ערקתא דספאנא? -

שאלה: א) מהו התירוץ לעקושיא הב', והרי נ"ח הקנום בשביל הענינים שהיו בפך השמן, ולמה מזכירים ב"ה הנרות הללו" ענין ישועות (ובניסים)?
ב) והרי בפך השמן אחרי הפלא שצנאו פך שפן, הי' גם נס שהדליקו טמנו שטנה ימים, וזהו גם למעלה מהטבע (וכן הלשון בגמרא (שבת כ"ב, א): ונעשה בו נס) ולמה לא נזכר זה בהנוסח ד"ה הנרות הללו" (ובפרט שלכאורה עיקר החיזוק דביה הוא לא טעם זה שצנאו כ"א טעם זה שדלק ח' ימים)?

ת"ע
ס"נ
אמרו"פ -
הנהיגים ועל הנפלאות"
הוקשה על זה (א) מהו ג' ענינים אלו. (ב) והרי נ"ח הקנום בשביל הנס שהי' בפך השמן, אמר ולא שביל נצחון המלחמה וכו', וא"כ למה מזכירים ב"ה הנרות הללו" על החשועות ועל הנפלאות? (ג) מהו טעם השינוי, שבהחילה הסדר הוא החשועות ניסים ונפלאות, ולבסוף: ניסים נפלאות וישועות? ונחבאר החפוש בין ג' ענינים אלו, וישועות הוא גם בדרך הטבע. נס - למעלה מהטבע. פלא - הו"ע שאסר להסביר גם עפ"י טבע אבל מ"מ זה פלא (והו"ע נס המלושב בטבע). ובתחילה המסודר הוא לפי סדר הזמנים: בטוריעין - ישועה (עפ"י טבע). אח"כ הי' נצחון המלחמה גבורים ביד הלשים ורבים ביד מעטים - נס למעלה מהטבע. ואח"כ מה שצנאו פך השמן חתום בחומה של כה"ג, שאי"ז נס, אבל כ"ס פלא. טש"כ בסיום הענין הוא לפי סדר ההסתכה (מה שגרין להודוים ולהלל לטען הגדול), שהחילת ההילול הוא בכנס, ואח"כ גם בשלא ואח"כ גם בישועה.

! כ"ו אומ"ם נטי"ם (וכן "ישועות" ו"י"א אומ"ם) כ"ת-ת"פ.
[ל"ה אהרנה"ה א"ת"ה דע"ן אט"ז התאזקת, וי"ח"ט פ"ג]

אין אמה צבא.
והי' אמה צבא.
אמ"ם אט"ז: ד"ס פ"ק - צ"ע כ"ו (מחזור בתורת).
א"א ל"ה, ד"ס ה"פ צ"ס - ד"ס (ט"ל אכ"ו וק"ו - ה"ה)
א"ע נ"ח, וי"ח א"ה"י - ד"ס - ד"ס. וי"ח א"ה"י
כ"ה א"ה"י וד"ה א"ה"י - א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י
וה"ה א"ה"י
א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י
" ד"ס א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י א"ה"י

פענוח הכתי"ק

להלן נוסח שאלות המניחים על שיחת ש"פ מקץ תשכ"ד, ומענות הרבי על השאלות. שאלות בהשיחה דש"פ מקץ תשכ"ד.

א. נתבאר בהנוסח שב"הנרות הללו" מה שאומרים ע"י כהניך הקדושים, לפי שבלא"ה יוקשה, איך הותר להם למסור נפשם, והרי הגזירה היתה רק על חודש מילה ושבת, ולשיטת הרמב"ם (הל' יסוה"ת פ"ה ה"ד) אסור ליהרג המקום שנאמר יעבור ואל יהרג, וא"כ איך הותר להם למסור נפשם, ומכיון שעשו דבר האסור, למה היתה הישועה מלמעלה על זה? ולכן אומרים ע"י כהניך הקדושים, שלכן הותר להם מס"נ גם בשארי עבירות (כמ"ש הכס"מ שם).

שאלה: הרי כוונת היונים היתה לבטל את דתם, ובשעת הגזירה יהרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצות (שם ה"ג) ואפילו על ערקתא דמסאנא?

על מה שכתבו המניחים "ולכן אומרים ע"י כהניך הקדושים", שלכן הותר להם מס"נ גם בשארי עבירות (כמ"ש הכס"מ שם) תיקן הרבי: "וע"פ כמה אחרונים – לכן אומרים ע"י כהניך הקדושים", שלכן הותר להם מס"נ גם בשארי עבירות (כמ"ש הכס"מ שם)".

על מה שכתבו "הרי כוונת היונים היתה לבטל את דתם" כתב הרבי: "מל' הרמב"ם (ריש הל' חנוכה) משמע דהכונה הייתה ללחוץ כו' ולכן בטלו וכו', אבל לא כוונת העברת על האמונה [ועיין ביסוה"ת ה, ג: ויגזור גזירה לבטל דתם. אבל בהל' חנוכה: גזרו גזירות ונבטלו דתם. – ב' ענינים נפרדים]".

ועל מה שכתבו ש"בשעת הגזירה יהרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצות (שם ה"ג) ואפילו על ערקתא דמסאנא" כתב הרבי: "אבל לא על קיום מ"ע (יו"ד סקנ"ז)".

ב. הקשה בהנוסח שב"הנרות הללו" מה שבתחילה אומרים "על התשועות ועל הניסים ועל הנפלאות", ולבסוף "על ניסך ועל נפלאותיך ועל ישועתך". והקשה על זה (א) מהו ג' ענינים אלו. (ב) והרי נ"ח תקנום [כאן הוסיף הרבי: (לכאורה)] בשביל הנס שהי' בכך השמן, ולא בשביל נצחון המלחמה וכו', וא"כ למה מזכירים ב"הנרות הללו" על התשועות ועל הנפלאות? (ג) מהו טעם השינוי, שבתחילה הסדר הוא: תשועות ניסים ונפלאות, ולבסוף: ניסים נפלאות וישועות? ונתבאר ההפרש בין ג' ענינים אלו, שישועה הוא גם בדרך הטבע, נס – למעלה מדרך הטבע. פלא – הו"ע שאפשר להסביר גם עפ"י טבע אבל מ"מ זה פלא (והו"ע [הוספת הרבי: או בדוגמת] נס המלוכש בטבע). וכתחילת המזמור הוא לפי סדר הזמנים: במודיעין – ישועה (עפ"י טבע). אח"כ הי' נצחון המלחמה גיבורים ביד

<<

חלשים ורבים ביד מעטים – נס למעלה מהטבע. ואח"כ מה שמצאו פך השמן חתום בחותמו של כה"ג, שאי"ז נס, אבל מ"מ פלא. משא"כ בסיום הענין הוא לפי סדר ההמשכה (מה שצריך להודות ולהלל לשמך הגדול), שתחילת ההילול הוא בנס ואח"כ גם בפלא ואח"כ גם בישועה.

שאלה: א) מהו התירוץ לקושיא הב', והרי נ"ח תקנום בשביל הענינים שהיו בפך השמן, ולמה מזכירים ב"הנרות הללו" ענין ישועה (וניסים)?

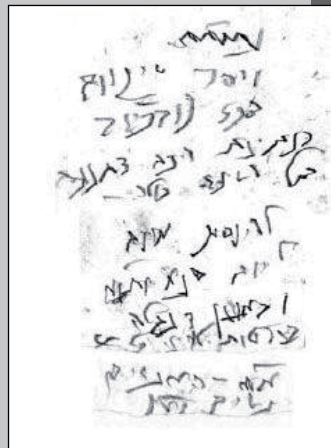
על כך ענה הרבי: "לא נתבאר מפני זמן מנחה שדחק. והתירוץ – בהקדם קושיא ינתב חזקה: בנס פורים – מזכירין בתורת חיוב גם בלילה, משא"כ הנס דמסרת גבורים כו' [שהרי ועה"נ = ועל הנסים] – הנה ת"ע [תפלת ערבית] רשות, ואין מחויב באכילת פת. ואפילו כשהתפלל ובברהמ"ז – אין מחזירין אותו כששכח ועה"נ].

והתירוץ על ב' הנ"ל – שגם הנ"ל [כאן כתב הרבי תיבת "מחוייב" והעביר קולמוס ע"ז] (ואפילו נפלאות ותשועות) מחוייב להזכיר באיזה אופן שיהי' גם בלילה. אלא שנס דמסרת וכן " [סימון הרבי להשלמה מהשורה שלפני זה את המילים: נפלאות ותשועות] אפשר " [סימון הרבי להשלמה מהשורה שלפני זה את המילה: להזכיר] בכמה אופנים, ואחד מהם הדה"נ (ראה סנה' לבב, בתוס' ובתרגום ירמי' שם: דמשבחין בנייהור בוצין), וקבעו האופן הנרות הללו בכדי שיכלול גם הנס דפח בדיוק".

ב) והרי בפך השמן אחרי הפלא שמצאו פך שמן, הי' גם נס שהדליקו ממנו שמנה ימים, שזוהו נס שלמעלה מהטבע (וכן הלשון בגמרא (שבת כא, ב): ונעשה בו נס [הרבי מתח קו תיחת תיבת "נס" לסימן הדגשה]) ולמה לא נזכר זה בהנוסח ד"הנרות הללו" (ובפרט שלכאורה עיקר התיקון דנ"ח הוא לא מצד זה שמצאו כ"א מצד זה שדלק ח' ימים)?

על המילים ולמה לא נזכר זה, כתב הרבי: "!? הרי אומר, ניסים" (וכן, תשועות", נפלאות") ל' רבים [אלא שהתחלה הייתה בענין מסוג התשועות, ואח"כ כו']".

"נת' ות"ח
ויה"ר שיקויים בכ"ז (ובכיו"ב []) כנתינת
הכח דחנוכה
בכל השנה כולה
להוסיף מיום
ליום בני"מ ותו"א
ובאופן דנגלה
בפרטות לעיני כל או"א
האנשים נשים וטף".

לזכות

הרה"ח הרה"ת ר' משה שי' הלוי קליין
ומשפחתו שיחיו
להצלחה בגשמיות וברוחניות

לזכות

החיילת בצבאות ה' רחל היצל תחי'
והחייל בצבאות ה' עוזיהו אליהו שי'
ולזכות הוריהם
הרה"ת בצלאל ורעייתו חי' גיטל
קמיסר

לזכות

החתן הת' לוי יצחק שי' למשפחת וילהלם
והכלה חי' מושקא תחי' למשפחת הארליג
לרגל בואם בקשרי שידוכין בשעטומ"צ

מוקדש לחיזוק ההתקשרות לנשיא דורנו
כ"ק אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
ולזכרון הרבנית הצדקנית מרת ח'י מושקא נ"ע זי"ע

